

အာရှ၏ အတိုက်အခံ နယ်မြေများ

လူမျိုးစုပဋိပက္ခနှင့်
နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီ

Thomas Parks,
Nat Colletta,
Ben Oppenheim

လူမျိုးစုပဋိပက္ခသည် အဘယ်ကြောင့်ပဏနကျသနည်း။

လူမျိုးစုပဋိပက္ခသည် အာရှတွင်အကျယ်ပြန့်ဆုံး လူအသေအပျောက်အများဆုံးနှင့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာ ရရှိမှု အများဆုံးသော ပဋိပက္ခပုံစံ ဖြစ်သည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၀-ကျော်ခန့်က တောင်နှင့် အရှေ့တောင်အာရှတွင်လူမျိုးစုပဋိပက္ခပေါင်း ၂၆-ခု ပေါ်ပေါက်ခဲ့ရာ အဆိုပါဒေသရှိ နိုင်ငံများ၏ ထက်ဝက်ခန့်ကို ထိခိုက်စေခဲ့သည်။ ထိုပဋိပက္ခများ သည် ကမ္ဘာ့အရှည်ကြာဆုံးလက်နက်ကိုင်လှုပ်ရှားမှု များတွင်ပါဝင်ပြီး၊ မျိုးဆက်လေးဆက်ခန့် အထိ လက်ဆင့်ကမ်းကာ ပျမ်းမျှအားဖြင့် နှစ်ပေါင်း ၄၀-ကျော်ကြာမြင့်နေပြီဖြစ်သည်။ အာရှဒေသအတွင်း တွင် လူမျိုးစုပဋိပက္ခများသည် ၁၉၅၅-ခုနှစ် ကတည်းက လူသိအများဆုံးသော လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခ ဖြစ် သည်။

လူမျိုးစုပဋိပက္ခ တစ်ခုချင်းစီကို သီးသန့် အနေနှင့် ကြည့်မည်ဆိုလျှင် ဖြစ်ပွားရာနိုင်ငံနှင့် နိုင်ငံတကာ တို့၏ အလေးထား ကိစ္စရပ်များအကြား တွင် အဓိကကျသော အခန်းမှ မပါဝင်တတ်ချေ။ ပဋိပက္ခ အများစု သည် လူအနည်းစု (ပျမ်းမျှအားဖြင့် တစ်နိုင်ငံ လုံး လူဦးရေ၏ ၆.၅%) ကိုသာ ထိခိုက်စေပြီး နိုင်ငံ နယ်နိမိတ်၏ ၂၀% အောက်တွင် သာ ဖြစ်ပွားနေလေ့ ရှိသည်။ သို့ရာတွင် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို ခြုံငုံကြည့်မည်ဆိုပါက အလွန်ကြီးမား များပြား လှပေသည်။ ၁၉၄၆-ခုနှစ် ကတည်းက လူမျိုးစု ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားရာ ဒေသများတွင် နေထိုင်သူ လူဦးရေ ၁၃၁ သန်းကျော်ရှိပြီး အဆိုပါ

ပဋိပက္ခမျိုးများကြောင့် အနည်းဆုံးလူဦးရေ ၁.၃၅ သန်းခန့် သေဆုံးခဲ့ကြ ရသည်။ ၁၉၉၉-ခုနှစ်နှင့် ၂၀၀၈-ခုနှစ်အကြားတွင် အာရှဒေသ၌ အခြား ဆက်စပ်သော ပဋိပက္ခပုံစံများထက် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခများကြောင့် လူများပိုမို သေဆုံးခဲ့ကြ ရသည်။

အာရှရှိ လူမျိုးစုပဋိပက္ခများသည် ခိုင်မာ တောင့်တင်းသော အစိုးရများနှင့် ဝင်ငွေ အလယ် အလတ်ရှိသော နိုင်ငံများကိုပင် ထိခိုက်လျက်ရှိ သည်။ လူမျိုးစု ပဋိပက္ခအများစုသည် အသင့်အတင့် ခိုင်မာတောင့်တင်းသော အစိုးရပုံမှန် ရွေးချယ် တင်မြှောက်ပွဲများနှင့် စွမ်းရည်ပြည့် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ များရှိသော၊ တည်ငြိမ်ပြီး ဝင်ငွေအလယ်အလတ်ရှိ သော နိုင်ငံများတွင် ဖြစ်ပွားလေ့ရှိသည်။ ထိုသို့ သော လူမျိုးစု ပဋိပက္ခများက ပဋိပက္ခ၊ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် အဖွဲ့အစည်း ဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်တို့ အကြား ဆက်နွယ်မှုနှင့် ပတ် သက်သော သမားရိုးကျ ရှုမြင် တွေးခေါ်မှုများနှင့် သွေဖီ နေသည်။ ဆယ်စုနှစ်များစွာ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှု၊ ကျယ်ပြန့်သော ဆင်းရဲ နွမ်းပါးမှု လျော့ပါးရေးနှင့် ဗဟို အစိုးရများ၏ စွမ်းရည်မြင့်မား တိုးတက်မှုကို ဆောင်ရွက်နေ သည့်ကြားမှပင် ဒေသအတွင်း လူမျိုးစုပဋိပက္ခများသည် အဓိက စိန်ခေါ်မှုအဖြစ် ဆက်လက် တည်ရှိနေပေသည်။

အစိုးရတစ်ရပ်၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကြောင့် ဆိုသည်ထက် ထိုအစိုးရ၏ တရားဝင်မှုက နိုင်ငံတွင်း အငြင်းပွားမှုများ၏ အဓိက အရင်းခံ ဖြစ်ပွယ်ရှိသည်။

လူမျိုးစုပဋိပက္ခကို အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင် နိုင်ငံအတွင်း လူမျိုးစု နယ်မြေကို ထိန်းချုပ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဖြစ်ပွားသော လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခဟု ဆိုနိုင်သည်။ အတိုက်အခံ လှုပ်ရှားမှုများ သည် ဒေသခံလူထုအပေါ် အုပ်ချုပ်ခွင့် ပိုမိုရရှိရေးအတွက် အကြမ်းဖက်နည်းလမ်း များကို အသုံးပြု လေ့ရှိသည်။

အာရှဒေသရှိလူမျိုးစု ပဋိပက္ခများသည် သိရှိထားပြီး ဖြစ်သော အုပ်ချုပ်ရေး၊ နိုင်ငံရေး နှင့် စီးပွားရေးအရ ဖိနှိမ်ခံထားရမှု၊ ပြည်တွင်းရှိ လူမျိုးစုငယ်များ၏ ဖြစ်တည်မှုအပေါ် ခြိမ်းခြောက်ခံရမှု စသည့် တရားမျှတမှုများကို သိမြင်လာရာမှ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ အစွန်အဖျားဒေသများကို ဗဟိုမှ ပေါင်းစည်းအုပ်ချုပ်ခြင်း၊ ယဉ်ကျေးမှု လေ့များကို ရောစပ်ခြင်း၊ ဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ခွင့်များကို အစိုးရနှင့် သဟဇာတဖြစ်သည့် အုပ်ချုပ်သူ လူနည်းစု၏ လက်ထဲကို ထည့်ထားခြင်း စသည့် ၂၀-ရာစုနှစ် နိုင်ငံတည်ထောင်မှုပုံစံများ မစမှီက အဆိုပါဒေသ များစွာတို့သည် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်မှုရှိပြီး ယဉ်ကျေးမှုအရလည်း မတူ ကွဲပြားကြသည်။ လူမျိုးစု ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားရာ နယ်မြေများတွင် နေထိုင်ကြရသော လူမျိုးစုငယ်များ သည် ၎င်းတို့၏ ဖြစ်တည်မှုအပေါ် ကာလရှည်ကြာစွာ ထိပါးခံ နေကြရသဖြင့် ၎င်းတို့၏စိတ်တွင် တရားမျှတမှုမရှိ ဟူသော အသိအမြင်စွဲ ထင်နေပေသည်။ အဆိုပါ မူဝါဒကို အခြေပြုသော ခြိမ်းခြောက်မှုများတွင် အမျိုးသား ဘာသာစကားဖြင့် သာ သင်ယူရသော ပညာရေး၊ အချို့သောလူနည်းစု များကို ချန်လှပ်သည့် နိုင်ငံသားဖြစ်မှု စံနှုန်းများ၊ အစိုးရဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ထုတ်လုပ်ရေးဆိုင်ရာ ပစ္စည်းများကို ရယူနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းဆိုင်ရာ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် အစဉ်အ ဆက်ပိုင်လာသော ဇာတိမြေများ လက်လွတ် ဆုံးရှုံးရမှု စသည်တို့ ပါဝင်သည်။ ထိုအကြောင်း ခြင်းရာများက အစိုးရနှင့် လုံခြုံရေး တပ်ဖွဲ့များအပေါ် ကြောက်ရွံ့မှုနှင့်

မယုံကြည် မှုတို့အား မျိုးဆက်အတွင်း ပြန်ပြောင်း ပြောကြားမှုတို့ကို ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်စေပြီး ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားရာ ဒေသတွင် အစိုးရ၏ တရားဝင်မှုနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ တို့အား စိန်ခေါ်မှုကို ဆက်လက် ပေါ်ပေါက်နေစေပေသည်။

အစိုးရနှင့် တင်းမာသော ဆက်ဆံရေးများ ကြောင့် သောင်းကျန်းသူများအား တူညီသော ထောက်ခံမှု ပေးလိမ့်မည်ဟု မဆိုလိုနိုင်ပေ။ လူနည်းစု လူမျိုးစုများက ၎င်းတို့လူမျိုးစုအမည် ရပ်တည်ရေး အတွက် တောင်းဆိုတိုက်ခိုက် နေကြသော လက်နက်ကိုင် အုပ်စုများအား မည်မျှထောက်ပံ့ သည်ဟူသော အချက်တွင် ကြီးမားသော မတူညီမှုများ ရှိသည်။ သောင်းကျန်းသူ အမြောက်အများတို့သည် လူနည်းစုလူမျိုးစု နှစ်နာမျှများတွင် အကောင်းဆုံး မှော်မှန်းချက်များ၏ လုံ့ဆော်မှုကြောင့် လက်နက် ကိုင်ခွဲခြားဖြစ်သော်လည်း အချို့မှာမူ အများ ကောင်းကျိုး ဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များ နည်းပါးသည့် ရာဇဝတ်မှုနှင့် နယ်မြေ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုတို့ကဲ့သို့သော လုပ်ရပ်များကြောင့် လက်နက်ကိုင် သောင်းကျန်း ကြခြင်း ဖြစ်သည်ဟု လူမျိုးစု ပဋိပက္ခ နယ်မြေတွင် နေထိုင်သူများက ယူဆကြသည်။ ဖြစ်ရပ်များစွာ တို့တွင် နယ်မြေခံပြည်သူလူထုသည် အစိုးရ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များထက် သောင်းကျန်းသူများနှင့် ဒေသတွင်း ဩဇာကြီးသူတို့၏ ခါးပိုက်ဆောင် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များက ပို၍ ခြိမ်းခြောက် ကြသည်ဟု မှတ်ယူထားကြသည်။

ဤလေ့လာမှု၏ ရည်ရွယ်ချက်

လူမျိုးစုပဋိပက္ခ နယ်မြေများတွင် ပဋိပက္ခ၊ နိုင်ငံရေးနှင့်အထောက်အပံ့အကြား အပြန်အလှန် အကျိုးသက်ရောက်မှုသည် အထောက်အပံ့ အစီအစဉ် များအတွက် အရေးကြီးထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည့် ကိစ္စရပ်ဖြစ်သည်။ ဤလေ့လာမှုကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အေဂျင်စီများအနေဖြင့် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခဖြေရှင်းရေး နည်းလမ်းများ တိုးတက်ရေးကို အထောက်အကူ ပြုစေရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ နယ်မြေအဆင့် ရှင်သန်လှုပ်ရှားမှုများကို လူပြောသူပြော အကြောင်း အရာ များထက်ပို၍ နားလည်သဘောပေါက်မှု၊ စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်မှု အားနည်းခြင်းနှင့်အတူ ဖွံ့ဖြိုးရေးအေဂျင်စီများနှင့် အစိုးရများသည် နယ်မြေ အဆင့်ရှိ အထောက်အပံ့ အစီ အစဉ်များ မည်သို့ ဖြန့်ဝေသည်ကို မသိရှိကြပေ။ နယ်မြေနိုင်ငံရေးနှင့် ပဋိပက္ခရှင်သန်လှုပ်ရှားမှုများကို နားလည်သဘော ပေါက်စေရန် ၎င်းတို့၏ ကြိုးပမ်း အားထုတ်မှုများတွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးအေဂျင်စီများ သည် ပဋိပက္ခနယ်မြေများသို့ ချဉ်းကပ်ဝင်ရောက်ရန် ကန့်သတ်မှု၊ အထိအခိုက် မခံသော နယ်မြေ ပြဿနာများကို ပြင်ပလူများနှင့် ဆွေးနွေးရန် တိမ်းညွတ်မှုမရှိသော သတိကြီးသည့် နယ်မြေခံ လူထုနှင့် ရှုပ်ထွေးသော နယ်မြေလှုပ်ရှားမှု များကို နားလည်သဘောပေါက်ရန် စိန်ခေါ်မှုများ စသည်တို့ကို ကြုံတွေ့ကြရသည်။

လေ့လာမှုနည်းလမ်း။ ဤလေ့လာမှုသည် သုတေသီ များနှင့် အထောက်အပံ့အေဂျင်စီများ ချဉ်းကပ် ဝင်ရောက်ခက်ခဲသော နယ်မြေများနှင့် သတင်း အရင်းမြစ်များမှ အခြေခံ လက်တွေ့ သုတေသနသစ်ကို အသုံးပြုထားသည်။ ဘက်စုံသော လွတ်လပ်သည့် အချက်အလက် ကောက်ယူမှု ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှု များမှတစ်ဆင့် သုတေသန အဖွဲ့သည် နယ်မြေတွင် သီးခြားဖြစ်ပေါ်သော ပဋိပက္ခ၊ လူထုနှင့် ဩဇာရှိသူ များ၏ သဘောထားအမြင်များ၊ လူမှု-စီးပွားရေး အခြေအနေများ၊ အကြမ်းဖက်မှု၊ အထောက်အပံ့ စီးဆင်းမှုနှင့် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှု များဆိုင်ရာ ကျယ်ပြန့်သော အချက်အလက်များကို စုဆောင်းခဲ့သည်။

သုတေသနတွင် အချက်အလက်ကောက်ယူမှု နှင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုတို့အား အဆင့် ၂-ဆင့်ဖြင့် လုပ်ဆောင်ထားပါသည်။ ပထမအဆင့်မှာ အာရှရှိ လူမျိုးစု ပဋိပက္ခ ၂၆-ခု ဖြစ်ပွားရာဒေသများ၏ ပဋိပက္ခ၊ ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် အထောက်အပံ့တို့ကို တစ်ဆင့်ခံ အချက်အလက် များအား ကျယ်ပြန့်စွာအသုံးပြု၍ ဒေသဆိုင်ရာ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုကို ပြုလုပ်သည်။ ဒုတိယအဆင့်မှာ သုတေသနအဖွဲ့သည် လူမျိုးစုပဋိပက္ခ - အဓိက နယ်မြေ သုံးခုဖြစ်သော အာရှေ့ (အင်ဒိုနီးရှား)၊ မင်ဒါနာအို (ဖိလစ်ပိုင်)နှင့် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ တောင်ဘက်ဖျား ပြည်နယ်များမှ ဖြစ်ရပ်မှန် လေ့လာမှုကို မူရင်းကွင်းဆက်သုတေသန နှင့် လေ့လာရေးအချက်အလက်များကို အသုံးပြု၍ ထဲထဲဝင်ဝင် လေ့လာခဲ့ကြသည်။ နယ်မြေတွင်း ကွင်းဆင်းလေ့လာများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုကို ပြန်လည်ဖြေကြားသူများ၊ ပဋိပက္ခနယ်မြေများတွင် ကြားဝင်ဆက်သွယ်ပေးသူများ သို့မဟုတ် နယ်ခံ သုတေသနပြုသူများ၏ အသက် အန္တရာယ်မဖြစ်စေရန် အထူးသတိပြု ဆောင်ရွက်ထားပါသည်။

၂၀၁၁-ခုနှစ်၊ ကမ္ဘာ့ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီရင်ခံစာ - ပဋိပက္ခ၊ လုံခြုံရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု - ကို အခြေခံကာ ယခုလေ့လာမှုသည် ကျယ်ပြန့်သော အကြောင်းအရာနှစ်ရပ်ဖြင့် အကြမ်းဖက်ပဋိပက္ခကို ဖြေရှင်းရန် မဟာဗျူဟာများ ခွဲခြားသတ်မှတ်ရေး အတွက် မူဘောင်တစ်ရပ်ကို အသုံးပြုထားသည်။ ပထမအကြောင်းအရာမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးသို့ အသွင်ကူးပြောင်းရာတွင် အဓိက ဆောင်ရွက်သူများ ၏ "ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ရေး" ဖြစ်သည်။ ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ခြင်းဟူသည် နိုင်ငံအတွင်း ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ခြင်းကို မဆို လိုပါ။ ယုံကြည်မှုသည် ပဋိပက္ခကိုယ်တိုင် (နှင့် ပဋိပက္ခအပေါ် ဩဇာသက်ရောက်သော နိုင်ငံရေး ရှင်သန် လှုပ်ရှားမှုများ) ကျော်လွှား လွန်မြောက်နိုင်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးသို့ ယုံကြည်အားထားလောက်သော အသွင်ကူးပြောင်းမှု ပေါ်ပေါက်လာလိမ့်မည်ဟု သော မျှော်လင့်ချက်နှင့် ဆက်နွယ်နေမှုပင် ဖြစ် သည်။

ဒုတိယအကြောင်းအရာမှာ ပဋိပက္ခ အရင်း အမြစ်များနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်နေသော အဖွဲ့အစည်းများကို အသွင်ပြောင်းလဲရေး၏ အရေးကြီးမှုပင် ဖြစ်သည်။ လူမျိုးစု ပဋိပက္ခဝန်းကျင် တွင် အဖွဲ့အစည်းများအား အသွင်ပြောင်းလဲခြင်း၌ လုံခြုံရေး၊ တရားမျှတမှု၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတို့တွင် တန်းတူညီမျှမှုမရှိခြင်းကို ဖြေရှင်းရန် နည်းဥပဒေ များနှင့် အလေ့အကျင့်များကို ဖန်တီးခြင်း သို့မဟုတ် အသွင်ပြောင်းလဲခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။ အဆိုပါ

မဟာဗျူဟာများသည် ကျယ်ပြန့်သော ဖွံ့ဖြိုးမှု အကူအညီပုံစံ အများစုနှင့် ကွဲပြားခြားနားပြီး အကြမ်းဖက်ပဋိပက္ခကို မီးမွှေးပေးနေသည့် မြုပ်ကွယ် နေသော ရှင်သန်လှုပ်ရှားမှုများကို အသွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းအား တိုက်တွန်းအားပေး ရန် ရည်ရွယ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤလေ့လာမှုသည် အဆိုပါ ချဉ်းကပ်နည်းများအား “အသွင် ပြောင်းလဲရေး မဟာဗျူဟာများ” နှင့် ရလဒ်များဟု ရည်ညွှန်း ထားသည်။

ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များ ။ လူမျိုးစုပဋိပက္ခကို နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အပံ့

လူမျိုးစုပဋိပက္ခများသည် ဘက်စုံထောင့်စုံ အနားချင်းထပ်နေသော ယှဉ်ပြိုင်မှုအဆင့်များ ကြောင့် မပြောင်းလဲနိုင်ဘဲ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ အဓိက ပုံစံ ၃-မျိုးမှာ အောက်ပါတို့ ဖြစ်သည်။

(က) အစိုးရနှင့် လူနည်းစုလူမျိုးစုပဋိပက္ခ။ ယင်းတွင် လူမျိုးစု၏ ဖြစ်တည်မှု၊ အခန်းကဏ္ဍ၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်တို့အပြင် ပဋိပက္ခနယ်မြေအတွင်းရှိ အစိုးရ ဝန်ထမ်းများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ တရားဝင်မှုတို့နှင့် ပတ်သက်၍ တက်ကြွသော ရုန်းကန်ကြိုးပမ်းမှုတို့ ပါဝင်သည်။

(ခ) နယ်မြေဩဇာရှိသူများအကြားယှဉ်ပြိုင်မှု နှင့် ပဋိပက္ခ။ ယင်းတွင် အဆိုပါ နယ်မြေတွင် ဩဇာ လွှမ်းမိုးရေးအတွက် ပြိုင်ဘက်ရိုးရာတူ လူမျိုးစုများ၊ မိသားစုများနှင့် နိုင်ငံရေးဝိုင်းခွဲများ၏ ယှဉ်ပြိုင်မှုတို့ ပါဝင်သည်။

(ဂ) နယ်မြေလူထုအတွင်း အပြန်အလှန် ဖြစ်ပွားသော ပဋိပက္ခ။ အတူတကွ ရင်းနှီးစွာနေထိုင် ကြသော မတူညီသောလူမျိုးစု သို့မဟုတ် ဘာသာရေး အုပ်စုများအကြား ယှဉ်ပြိုင်မှုနှင့် အထွဋ် အမြတ်ထားရာ မြေနှင့် အခြားအရင်းအမြစ်များ အတွက် အမြဲတစေ ယှဉ်ပြိုင်မှုတို့ ပါဝင်သည်။

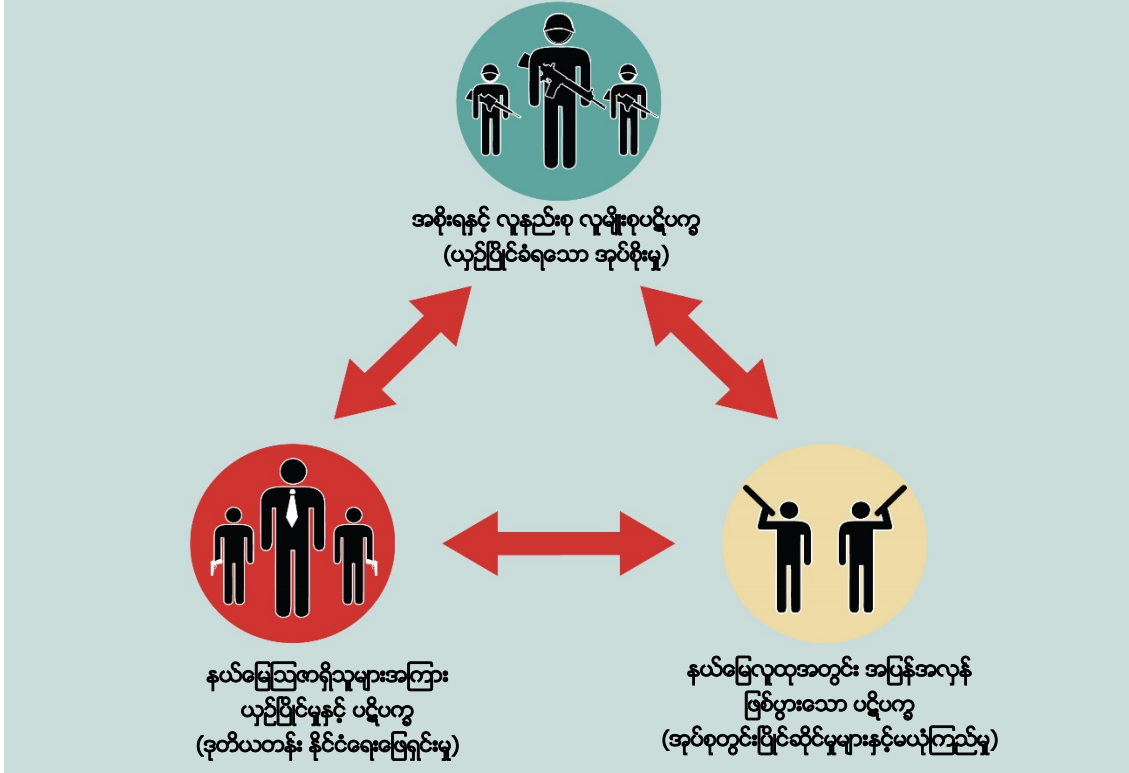
နိုင်ငံရေးအသွင်ကူးပြောင်းမှု၏ မတူညီသော အဆင့် ၄-ဆင့်။ အဆိုပါပဋိပက္ခတစ်ခုချင်းစီအား စစ်ပွဲဟူသော အစွန်းတစ်ဘက်မှသည် အခြား တစ်ဘက်စွန်းတွင် ခိုင်မာသောငြိမ်းချမ်းရေးရရှိခြင်း ဆိုသည့် နိုင်ငံရေးအသွင်ကူးပြောင်းမှု မျဉ်းကြောင်း ပေါ်တွင် နေရာချကြည့်နိုင်ပါသည်။ အဆင့် - ၁ တွင် နိုင်ငံရေးအသွင် ကူးပြောင်းမှုမရှိပါ။ ငြိမ်းချမ်းရေး ကြိုးပမ်းမှုနှင့် ကာလရှည်ကြာသော အကြမ်းဖက်မှု ကို အဆုံးသတ်ရေးကို အထောက်အကူပြုသော ခိုင်မာသည့် တိုးတက်မှုဖြစ်စဉ်များ မရှိပါ။ အသွင် ကူးပြောင်းရေး ချောမွေ့စေရန် ကြိုးပမ်းမှုများ ပြုလုပ်ရာတွင် မခိုင်မာသော၊ ကျိုးပြတ်လွယ်သော နိုင်ငံရေး အသွင်ကူးပြောင်းမှုတစ်ရပ် ရှိနေနိုင်ပါ သည်။ ထိုသို့သော လူသိအများဆုံး အသွင် ကူးပြောင်းမှုမှာ

ဗဟိုအစိုးရနှင့် အစိုးရကို ဆန့်ကျင် သော လက်နက်ကိုင်အုပ်စုတို့အကြား တရားဝင် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်ပင် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် စေ့စပ်ညှိနှိုင်းမှုများပြုလုပ်ခြင်း၊ လက်နက်ကိုင်အုပ်စု များ ပြိုကွဲခြင်း သို့မဟုတ် ထိုအုပ်စုများတွင် ကတိပြု ထားသော အသွင်ပြောင်းလဲရေး သို့မဟုတ် ဆက်ခံရေးကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် ပျက်ကွက်ခြင်း တို့ကြောင့် အသွင်ကူးပြောင်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် ခိုင်မာသော ငြိမ်းချမ်းရေးသို့ ဦးတည်နိုင်မည်ဟု သော ဝေဖန်ချက်များလည်း ပေါ်ပေါက်လာနိုင်ပါ သည်။

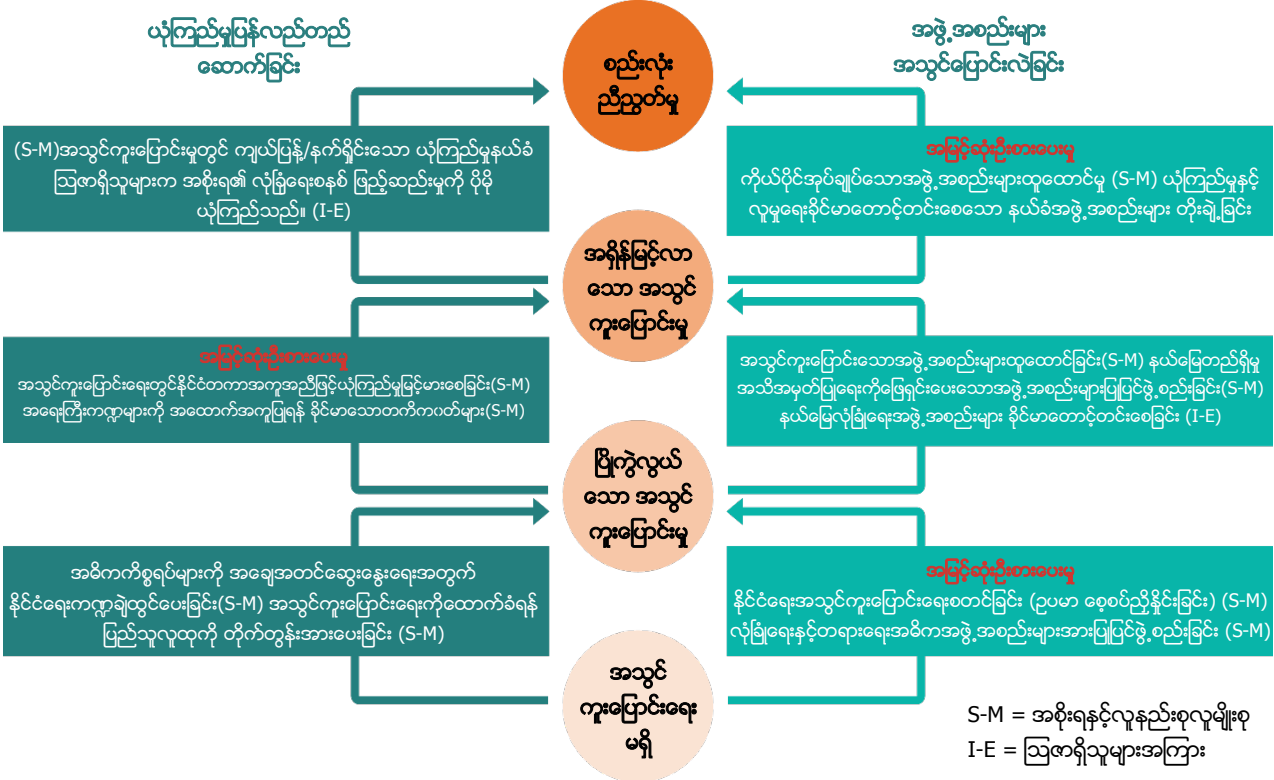
အသွင်ကူးပြောင်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ယုံကြည်မှု မြင့်မားခြင်း၊ အစိုးရနှင့် အတိုက်အခံ လက်နက်ကိုင် များအပြင် ပဋိပက္ခနယ်မြေရှိ အဓိက ခေါင်းဆောင်များ တွင် ခက်ခဲသောညှိနှိုင်းမှုများနှင့် လက်နက်စွဲကိုင်မှု စွန့်လွှတ်ရေးကို ဆက်လက် ဆောင်ရွက်နိုင်သော နိုင်ငံရေးအခန်းကဏ္ဍရှိခြင်း စသည့် နယ်မြေများတွင် နိုင်ငံရေးအသွင်ကူးပြောင်းမှုအရှိန် မြင့်မား လာနိုင် ပေသည်။ နောက်ဆုံးတွင် စည်းလုံးညီညွတ်မှု ကာလသည် စဉ်ဆက်မပြတ် အသွင်ကူးပြောင်းမှု၏ အခြားအဆုံးတစ်ဘက်တွင် ရှိနေပြီး အဓိက သဘောတူညီမှုသို့ ရောက်ရှိကာ အဖွဲ့အစည်းများ ကိုလည်း အဓိကကျသော အသွင်ပြောင်းလဲမှုသို့ ရောက်ရှိပြီး ဖြစ်နေပေ သည်။ သို့ရာတွင် စစ်ပွဲမှသည် ခိုင်မာသော ငြိမ်းချမ်းရေးသို့ ချီတက်ရာလမ်းကြောင်း သည် ဖြောင့်ဖြူးသည်တော့ မဟုတ်ပေ။ နိုင်ငံရေးအသွင်ကူးပြောင်းမှု လမ်းခရီးသည် ကွေ့ဝိုက် လည်ပတ်နေသော လမ်းကြောင်းများအတိုင်း လိုက်ပါ ရလေ့ရှိပြီး အသွင်ကူးပြောင်းမှုဖြစ်စဉ်၏ နေရာပေါင်းစုံ တွင် အဓိက အတားအဆီးများ ပြည့်နှက်နေတတ် ပေသည်။

နိုင်ငံတကာအထောက်အပံ့အနေဖြင့် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခကို မီးမွှေးပေးသော သို့မဟုတ် ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်စေသော အဓိက အကြောင်းတရားများကို လွှမ်းမိုးကျော်လွှားနိုင်ရန် အလွန်ပင် ခက်ခဲလှပေ သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ရေးနှင့် ပတ်သက်

လူမျိုးစုပဋိပက္ခနယ်မြေများရှိ ယှဉ်ပြိုင်မှုပုံစံ ၃-မျိုး

အသွင်ကူးပြောင်းရေးအဆင့်သို့ရောက်ရှိရန် မဟာဗျူဟာစံတိုင်းတာမှု

သော အထောက်အပံ့အကူအညီများသည် ထိရောက်စွာ ပံ့ပိုးပေးနိုင်စေရန်အတွက် နိုင်ငံများကို သာ အလေးပေးခဲ့ကြသည်။ လူမျိုးစုပဋိပက္ခများကို အလယ်အလတ်ဝင်ငွေရှိပြီး အသင့်အတင့်ခိုင်မာသော နိုင်ငံများ၌ တွေ့ရလေ့ရှိတတ်ပြီး၊ အကျိုးဆက်အဖြစ် နိုင်ငံခြားအထောက်အပံ့များ နည်းပါးစွာ ရရှိကြသော ကြောင့် အလှူရှင်အဖွဲ့အစည်းများသည် ပြိုကွဲ လွယ်သော နိုင်ငံများတွင် ၎င်းတို့ရရှိလေ့ရှိသော အလှူရှင်လွတ်လပ်ခွင့် ရရှိနိုင်သည့် မူဝါဒ ဩဇာသက် ရောက်မှုမျိုး မရရှိနိုင်ကြပေ။ ဤလေ့လာမှုအတွက် ပြန်လည်သုံးသပ်ခဲ့သော တောင်နှင့် အရှေ့တောင် အာရှရှိ လူမျိုးစုပဋိပက္ခ ၂၆-ခုအနက် ၁၇-ခု အတွက် နိုင်ငံတကာအထောက်အပံ့ စီးဆင်းမှုများသည် အလွန်အမင်းနည်းပါးပြီး ပဋိပက္ခတစ်ခု အတွက် နှစ်စဉ်အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃.၅ သန်း အောက်သာ ရရှိကြသည်။

ထောက်ပံ့ရေးအစီအစဉ် အများစုသည် ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားစေသော အဓိကမောင်းနှင်အား များကို အလေးမထားကြပေ။ ယေဘုယျအားဖြင့် အထောက် အပံ့ စီမံကိန်းများသည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းများ၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး တိုးတက်မှု တို့ကဲ့သို့သော “ဖွံ့ဖြိုးရေးရလဒ်များ” နှင့် နယ်မြေစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုအပေါ်တွင်သာ အာရုံစိုက် လေ့ရှိကြသည်။ ၂၀၀၁-ခုနှစ်မှ ၂၀၁၀-ပြည့်နှစ်ကျော်

ကာလအတွက် အာရှရှိ လူမျိုးစုပဋိပက္ခများသို့ တရားဝင်ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီအဖြစ် နိုင်ငံတကာ အသိုက်အဝန်းက အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၆ ဘီလီယံ ထောက်ပံ့ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အကူအညီအများစု သည် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားသော ပြဿနာများအပေါ် ရှင်းလင်းတိကျစွာ အာရုံစိုက်မှု မပြုသည့်ပြင် ကြီးမားသော အစီအစဉ်များစွာတို့သည်လည်း ယင်း တို့၏ ဒီဇိုင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်မှုနှင့် စောင့်ကြည့် ကြီးကြပ်မှုတို့တွင် ပဋိပက္ခကို လေးလေး နက်နက် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုကြပေ။ အထောက်အပံ့ အစီအစဉ်များ၏ ၈၈% ခန့်သည် အခြေခံ အဆောက်အအုံ၊ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ဝန်ဆောင်မှု ဖြန့်ဖြူးရေးတို့ကဲ့သို့သော ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး ကဏ္ဍများကိုသာ အလေးပေး လေ့ရှိကြသည်။ ရေရှည်ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လုံခြုံရေး ကို ရှေးရှု၍ အကူအညီပေးမှု အခြေခံဆိုင်ရာ သိသာ ထင်ရှားသော အထောက်အပံ့ အစီအစဉ်များစွာတို့ တွင်ပင် အစီအစဉ် အများစုသည် ဖွံ့ဖြိုးမှု ချဉ်းကပ်နည်းများကို အသုံးပြုလေ့ရှိကြပြီး ပဋိပက္ခ ရှင်သန်လှုပ်ရှားမှုများအပေါ် အပြုသဘောဆောင် သော သက်ရောက်မှု အနည်းငယ်မျှသာရှိကြောင်း ဤလေ့လာမှုက ဖော်ပြထားသည်။ အချုပ်အားဖြင့် စစ်မှန်သော ဖွံ့ဖြိုးမှုအကူအညီသည် ငြိမ်းချမ်းရေး သို့ အသွင်ကူးပြောင်းမှု အထောက်အကူ အတွက် ပြည့်စုံလုံလောက်မှု မရှိပေ။

ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များ ။ အသွင်ပြောင်းလဲရေး အထောက်အပံ့နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်

အသွင်ပြောင်းလဲရေးဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာများ နှင့် အကျိုးရလဒ်များသည် သဘာဝအရ အခြေခံ အားဖြင့် နိုင်ငံရေးပင် ဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးသို့ အသွင်ကူးပြောင်းမှုတစ်ရပ်သည် ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားရာဒေသတွင် လက်နက်ကိုင်အုပ်စုများ၊ အစိုးရ၊ အတိုက်အခံပါတီများနှင့် နယ်မြေခေါင်းဆောင်များ၏ သဘောထားများနှင့် နိုင်ငံရေး တွက်ချက်မှုများကို ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်သည်။ ယုံကြည်မှုတိုးတက်ရန် အထိ ရောက်ဆုံးနည်းလမ်းများတွင်အစိုးရ၊ လက်နက်ကိုင်အုပ်စုများ သို့မဟုတ် အစိုးရမဟုတ်သောအရေးကြီးပုဂ္ဂိုလ်များက အဓိက အမှတ်လက္ခဏာဖြစ်သော ပြောင်းလဲမှုများ သို့မဟုတ် စိတ်လှုပ်ရှားဖွယ်ကောင်းသော အမှားပြင်ဆင်မှုများ ပါဝင်သည်။ ထိုအခြေအနေများက ငြိမ်းချမ်းရေးဆီသို့ ဦးတည်သော အသွင်ကူးပြောင်းမှုလမ်းစဉ်အား ယုံကြည်မှု နှင့် စစ်မှန်မှုကို ပေးစွမ်းသည်။ ပဋိပက္ခနှင့် နီးကပ်စွာ ဆက်စပ်သည့် တည်ထောင်ထားသောအဖွဲ့အစည်းများအား အသွင်ပြောင်းလဲခြင်းသည် အောင်နိုင်သူများနှင့် ရုံးနိမ့်သူများအုပ်စုသစ်နှင့် တည်ရှိဆဲ အခြေအနေမှ အကျိုးခံစား နေရသူများထံမှ တွန်းလှန်သော အုပ်စုများ ပေါ်ပေါက်ရေးကို မလွှဲမရှောင်သာ ဦးတည်နေပေသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ဖျက်ကွက်မှုတွင် နိုင်ငံတကာအထောက်အပံ့သည် မြင့်မားစွာ တင်းကျပ်ခံ ရပြီး ပဋိပက္ခနှင့်ဆက်နွယ်သော ကိစ္စရပ်များကို ရှောင်ကြဉ်လေ့ရှိသည်။ တရားဝင် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် (သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေး အသွင် ကူးပြောင်းမှု) ဆောင်ရွက်သော နေရာများနှင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိသော နေရာများတွင် အထောက်အပံ့ အစီအစဉ်များ အကြား အဓိက ခြားနားမှုများ ရှိကြသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် တိုးတက်မှုမရှိသော လူမျိုးစု ပဋိပက္ခနယ်မြေများသို့ ကျယ်ပြန့်သော အလှူရှင် အထောက်အပံ့သည် အလှူရှင်များအတွက် ထုံးစံ

အလုပ်သဘောမျှသာ ဖြစ်သည်။ တရားဝင် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မရှိဘဲ ရန်ပုံငွေများ၏ ၈၆% သည် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှု သို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှု ဖြန့်ဖြူးရေး အစီအစဉ်များအား ထောက်ပံ့သည်။ ယင်းတွင် စီးပွားရေးအခြေခံ အဆောက်အဦများ သို့မဟုတ် ကုန်ထုတ်လုပ်ရေး ကဏ္ဍသို့ ထောက်ပံ့မှု ၅၆% ပါဝင်သည်။ အဆိုပါ ပဋိပက္ခ နယ်မြေများတွင် အစီအစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်သည့် အလှူရှင်အေဂျင်စီများ အတွင်းရှိဌာနများသည် ဖွဲ့စည်းပုံစနစ်များနှင့် ၎င်းတို့အား ပဋိပက္ခကို ကျယ်ပြန့်စွာ ရှောင်ရှားနိုင် စေရန် သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခမဖြစ်ပေါ်စေရန် ခွင့်ပြုထားသော ကဏ္ဍများ ဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်ကြသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် မရှိသော ဧရိယာများတွင် ရန်ပုံငွေ၏ အများစု (၇၂ ရာခိုင်နှုန်း) ကို ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးရေး ဘဏ်များက (အာရှ ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်နှင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်) ဖြည့်ဆည်းပေးသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခ အစီအစဉ်များသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မရှိသော နယ်မြေများတွင် အလွန်အမင်းနည်းပါးပြီး ဒေသတစ်ခုလုံးအတွက် နှစ်စဉ်ဒေါ်လာ ၈.၈ သန်း မျှသာ (စုစုပေါင်း အထောက်အပံ့၏ ၂.၁ ရာခိုင်နှုန်း) ရှိသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ရှိသော ဧရိယာများတွင် ရန်ပုံငွေကျခံမှုအဆင့်နှင့်ပတ်သက်၍ အကျယ်ပြန့် ဆုံးကဏ္ဍသည် စံနမူနာအားဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခ အစီအစဉ် ပြုလုပ်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကာလအတွင်း အဓိက အလှူရှင်များတွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ ဩစတြေးလျ၊ ဂျပန်၊ ယူနိုက်တက်ကင်းဒမ်း၊ ဥရောပကော်မရှင်၊ ဂျာမနီ၊ ကနေဒါနှင့် နော်ဝေတို့ ပါဝင်သည်။ သို့ရာတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မရှိ သော ဧရိယာများ၌ ဂျပန်မှလွဲ၍ အဆိုပါအလှူရှင် များသည် ရန်ပုံငွေအနည်းအကျဉ်းမျှသာ ထည့်ဝင် ကြသည်။ သို့မဟုတ် လုံးဝထည့်ဝင်ခြင်း မပြုကြပေ။

ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များ ။ လူမျိုးစုပဋိပက္ခကို တုံ့ပြန်ရေးအတွက် အလှူရှင်များနှင့် လက်ခံ ရရှိသူအစိုးရများအကြား ဆက်ဆံရေးပါဝင်ပတ်သက်မှုများ

အစိုးရသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မရှိသော လူမျိုးစုပဋိပက္ခနယ်မြေများတွင် အလှူရှင်များ ချဉ်းကပ် ဝင်ရောက်မှုနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုကို တင်းကြပ် ထားလေ့ ရှိသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီချက် သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းစဉ် ပျက်ကွက်မှုတွင် အစိုးရများသည် ကျယ်ပြန့်သော အထောက်အပံ့ အစီအစဉ်များကို (က) ယင်းတို့သည် အစိုးရမှတစ်ဆင့် ဆက်သွယ်လျှင် (ခ) ယင်းတို့သည် နိုင်ငံရေး အန္တရာယ်နှင့် ကင်းရှင်းသော ကဏ္ဍများတွင် ဆောင်ရွက်လျှင် သို့မဟုတ် (ဂ) ဝန်ဆောင်မှုများ ဖြန့်ဖြူးရာတွင် အစိုးရ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို ခိုင်မာ တောင့်တင်းစေလျှင် သို့မဟုတ် စီးမံအုပ်ချုပ်မှုကို တိုးတက်စေလျှင်သာ ခွင့်ပြုပေးမည် ဖြစ်သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးသို့ အသွင်ကူးပြောင်းမှုကို တိုက်တွန်း အားပေးစဉ်အတွင်း နှစ်ဦးနှစ်ဘက် အပြန် အလှန် ဆက်ဆံရေးများကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း။ လူမျိုးစု ပဋိပက္ခကို ဖြေရှင်းရန် ကြိုးပမ်းမှုများသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု သို့မဟုတ် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်၊ နိုင်ငံသား အဖြစ် သတ်မှတ်မှု၊ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များ၏ အခန်း ကဏ္ဍနှင့်

နယ်နိမိတ်ဆိုင်ရာ ပေါင်းစည်းမှုတို့နှင့် ပတ်သက်သော မြင့်မားစွာထိခိုက်မခံသည့် ပြဿနာများကို ပေါ်ပေါက် စေလေ့ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အမျိုးသားအစိုးရနှင့် ကောင်းမွန်သော ဆက်ဆံရေးကို ထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်မှုသည် အလှူရှင်အေဂျင်စီများ၏ ဆောင်ရွက်မှု နည်းလမ်းကို ကြီးမားစွာ ဩဇာ သက်ရောက်စေ ပေသည်။ ရလဒ်အားဖြင့် အထောက်အပံ့အစီအစဉ်များ သည် လူမျိုးစုပဋိပက္ခများကို ဖြေရှင်းပေးရန် လိုအပ်သော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး တိုးတက်မှုထက် ၎င်းတို့၏ တည်ရှိဆဲ ပုံစံမှ ဗဟိုအစိုးရမူဝါဒများနှင့် အစီအစဉ်များကို နောက်သို့ဆုတ်ပေးရန် ရည်ရွယ်ထား ပြီးဖြစ်သည်။ အထောက်အပံ့ အေဂျင်စီများသည် လက်တွေ့ ဖြစ်ရပ်မှန်များကို ကောင်းစွာ နားလည် သဘော ပေါက်မှုရှိကြသည့်တိုင် ၎င်းတို့သည် တစ်စုတစ်ဖွဲ့ နှင့်သာ သက်ဆိုင်သော ပဋိပက္ခအပေါ် ၎င်းတို့၏ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုများကိုသာ ထိန်းသိမ်းထားလို ကြပြီး အစိုးရ၏ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ မြင့်မားစေသော အစီအစဉ်များကို ရှောင်လွှဲလိုကြသည်။

အထောက်အပံ့ဖြည့်ဆည်းရေးအတွက် ပဋိပက္ခ ဖြစ်စေသော လှုံ့ဆော်မှုများ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးတိုးတက် စေရန်၊ လူ့အခွင့်အရေး အလွဲသုံးမှုများအား ဖြေရှင်း ပေးရန်၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု လျော့ချရန်နှင့် ဘေးအန္တရာယ် လုံခြုံမှုမရှိသော လူနည်းစုလူမျိုးစုများအား ကာကွယ် ပေးရန်ဟူသော ကတိကဝတ်များသည် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခများကို ဖြေရှင်းပေးစေရန် အလှူရှင်များအား တွန်းအားပေး လေ့ရှိသည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် အလှူရှင် အစိုးရများတွင် ဒေဆိုင်ရာလုံခြုံရေး၊ ကုန်သွယ်ရေးနှင့်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု တို့နှင့်ဆက်စပ်သော အခြားဦးစားပေးမှုများ ရှိနေပေသည်။ အဆိုပါ အလှူရှင်အစိုးရများ၏ အပြိုင်အဆိုင်ဖြစ်နေသော

ဦးစားပေးမှုများက လူမျိုးစု ပဋိပက္ခပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရာတွင် အလှူရှင် အေဂျင်စီများအား အခက်အခဲ ဖြစ်ပေါ်စေပေသည်။ မတည်ငြိမ်မှုနှင့် အစွန်းရောက်ဝါဒနှင့် ပတ်သက် သော မဟာဗျူဟာလုံခြုံရေး အဆက်အစပ်များသည် အလှူ ရှင် အနေအထားများအား တိုး၍ ပါဝင်ပတ်သက်လာ စေသည်။ အစိုးရနှင့် အနီးကပ် မိတ်ဘက်ဖြစ်မှု လိုအပ်သည့် မြင့်မားသော လုံခြုံရေး ဦးစားပေးမှု ပြဿနာများရှိပါက အလှူရှင်အစိုးရ များသည် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခများကို ပိုမိုလျစ်လျူရှုလို ကြသည်။ သို့မဟုတ် အခြားသော သံတမန်ဆိုင်ရာ နှင့် လုံခြုံရေးဦးစားပေးမှု များကိုသာ ဖြေရှင်းလိုကြသည်။

ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များ ။ အလှူရှင်အေဂျင်စီအတွင်း ကန့်သတ်မှုများ

ဌာနတွင်း မလိုလားအပ်သော ဗျူရိုကရက် ဆန်သည် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် အခြားသော အလှူရှင်အေဂျင်စီ၏ ဦးစားပေး အလျင်လိုမှုများသည် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခဧရိယာများတွင် အထောက်အပံ့ ထိရောက်မှုကို ဆန့်ကျင်ဘက်အကျိုး သက်ရောက် စေနိုင်ပါသည်။ ပထမအချက်မှာ ပစ္စည်းဝယ်ယူ ဖြည့်တင်းမှုနှင့် ငွေကြေးစီမံခန့်ခွဲမှု ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် အထောက်အပံ့ အစီအစဉ် များ၏ ပြုလွယ်ပြင်လွယ်ဖြစ်မှုနှင့် တုံ့ပြန်မှုတို့ကို ဟန့်တားကန့်သတ်နိုင်ပြီး လူမျိုးစု ပဋိပက္ခ နယ်မြေများ တွင် အထောက်အပံ့ ထိရောက်မှုကို လျော့နည်းစေနိုင် သည်။ ဒုတိယအချက်မှာ အချို့သော အလှူရှင် အေဂျင်စီများအတွင်း စီမံကိန်းတစ်ခုစီအတွက် စီမံ အုပ်ချုပ်မှုစရိတ် လျော့ချနိုင်ရန် နည်းနည်းနှင့် ကျဲကျဲပိုင်းသော အစီအစဉ်များကိုသာ ထောက်ပံ့ရန် ဖိအားပေးမှုများ မြင့်တက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ အသုံးစရိတ် လျော့ချသည့် လုပ်ငန်းများသည် အလှူရှင်ဝန်ထမ်းများ၏ ပဋိပက္ခနယ်မြေအကြောင်း ကို သိရှိမှုတိုးတက်ရေးနှင့် ရလဒ်များကို ထိရောက် စွာ စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်ရေး စွမ်းရည်ကို လျော့ကျ သွားစေသည်။ တတိယအချက်မှာ ကာလတို စီမံကိန်း လည်ပတ်မှုများသည် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခ နယ်မြေများတွင် နှေးကွေးသော ပြောင်းလဲမှု အတိုင်းအတာနှင့် သဟဇာတမဖြစ်ပေ။ ဆယ်စုနှစ်များစွာ ကြာမြင့်သော ပဋိပက္ခတစ်ရပ်ကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန် လိုအပ်သော အဖွဲ့အစည်းများကို အသွင်ပြောင်းလဲရေး၌ ကူညီခြင်း သည် သမားရိုးကျစီမံကိန်း သက်တမ်းတစ်ခု၏ ကာလ သတ်မှတ်ချက်ထက် ပိုသော တာရှည်ခိုင်မာသည့် သံမိဌာန် ရှိရန်လိုအပ်ပါသည်။

အထောက်အပံ့အရာရှိများတို့အကြား ပဋိပက္ခ အပေါ်သိရှိနားလည်သဘောပေါက်မှုနှင့် ပဋိပက္ခနယ် မြေများရှိ အစီအစဉ်များ၏ ပုံစံဒီဇိုင်းနှင့် အကောင်အ ထည်ဖော်မှုတို့အကြား သိသာထင်ရှားသော ကွာခြားမှု တစ်ရပ် ရှိပါသည်။ ဖြစ်ရပ်များစွာတို့တွင် အလှူရှင် အေဂျင်စီများနှင့် နိုင်ငံတကာအစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၏ သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံဝန်ထမ်းများတွင်

အမျိုးသား အဆင့် လွှမ်းမိုးသော နိုင်ငံရေးရှုထောင့်များ အပါအဝင် လူမျိုးစုပဋိပက္ခ၏ တွန်းအားများ အပေါ်နှံ့စပ်သော နားလည်သဘောပေါက်မှုများ ရှိ ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် အစီအစဉ်များနှင့် အထောက် အပံ့များအား လက်တွေ့ဆောင်ရွက်မှုတွင် အဆိုပါ နားလည်သဘောပေါက်မှုကို လိုက်၍မမှီအောင် အလှမ်းကွာ လျက်ရှိပါသည်။ ထိုအလှမ်းကွာဟမှုသည် (က) အိမ်ရှင်အစိုးရ၏ အကဲဆတ်မှုများ (ခ) အလှူရှင်အစိုးရ၏ ဦးစားပေးမှုများသည် အကူအညီ၊ ကုန်သွယ်ရေး နှင့် လုံခြုံရေးတို့နှင့်ဆက်စပ်သော အပြန်အလှန် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေခြင်းနှင့် (ဂ) အလျော့အတင်း မရှိသော ဝန်ထမ်းခန့်ထားရေး စည်းမျဉ်းများကြောင့် အထောက်အပံ့ အေဂျင်စီ၏ ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာဝန်ထမ်းများအတွက် ပဋိပက္ခအပေါ် ကျွမ်းကျင်မှု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်နှင့် ထိုကျွမ်းကျင်မှုအတွက် သင့်လျော်သော ပြန်လည် ဖြည့်ဆည်း တိုးမြှင့်ပေးရန်တို့ကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် ခက်ခဲစေပါသည်။

အထောက်အပံ့ အေဂျင်စီများတွင် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခ ဧရိယာများရှိ အခြေအနေများကို ခြေရာ ကောက်ရေးအတွက် ခိုင်မာသော အထောက်အထား အခြေခံ မရှိကြပေ။ စိတ်ချယုံကြည်သော အထောက်အထား အခြေခံမရှိဘဲ ခိုင်မာကောင်းမွန် သည့် စီမံကိန်းဒီဇိုင်း ရွေးချယ်မှုများနှင့်ပတ်သက်ပြီး သိရှိနားလည်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရန် သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခအပေါ်တွင် အထောက်အပံ့၏သက်ရောက်မှု ကို နားလည်သဘောပေါက်ရန် အလွန်ခက်ခဲ လှပေသည်။ အဓိကကွာဟမှု ၂-ရပ်ရှိသည်။ (က) လူမျိုးစု သို့မဟုတ် ဘာသာရေးအရသီးခြားစီ ခွဲခြားထားသော လူမှုစီးပွားရေး အချက်အလက်များ မရှိခြင်း။ ထိုအချက်သည် လူမျိုးစုပဋိပက္ခဧရိယာ များရှိ လူမျိုးစုများတစ်လျှောက် စီးပွားချမ်းသာမှုနှင့် တန်းတူ ညီမျှမှုတို့တွင် ခြားနားချက်များကို ခြေရာခံရန်၊ အထောက်အပံ့ အစီအစဉ်များကို ထိရောက်စွာ သတ်မှန်ရန်နှင့် အဓိကလူနည်းစု လူမျိုးစုလူထု အတွင်းရှိ တိုးတက်မှုကို အကဲဖြတ်ရန် တို့အတွက်

အလွန်အမင်း ခက်ခဲစေပေသည်။ (ခ) နယ်မြေအဆင့် လှုပ်ရှားမှုနှင့် ပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ အချက်များမရှိခြင်း။ လူမျိုးစု ပဋိပက္ခနယ်မြေများ အတွင်း အကြမ်းဖက်မှု၊ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် အုပ်ချုပ်မှုတို့တွင် နယ်မြေအဆင့် ပြောင်းလဲမှုသည် ထင်ရှားစွာ ပေါ်ပေါက်သော်လည်း အလှူရှင်းများက ကောင်းစွာ နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း မရှိကြပေ။ နယ်မြေတွင်း ပြောင်းလဲမှုအဆင့်နှင့် ပြောင်းလဲမှုနှုန်းတို့အရ ပဋိပက္ခ ဧရိယာအနှံ့ စုစည်းသော အချက်အလက် ပုံစံများသည် အကောင်းဆုံးအနေဖြင့် မပြည့်စုံသော ရုပ်ပုံလွှာကိုသာ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ပြီး၊ အဆိုးဆုံးအနေဖြင့်မူ လမ်းလွဲ စေသော ရုပ်ပုံလွှာကို ဖြည့်ဆည်းပေးသည်။

ဖွံ့ဖြိုးမှုအရင်စီများသည် အထောက်အပံ့များ အနေဖြင့် ပဋိပက္ခအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိ/မရှိ ကို ဆုံးဖြတ်ရန် လိုအပ်သော အဓိက အကြောင်းရင်းများ (ယုံကြည်မှုနှင့် အဖွဲ့အစည်း ဆိုင်ရာ အသွင်ပြောင်းလဲမှု) ကို စနစ်တကျ စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်မှု မရှိကြပေ။ ကျယ်ပြန့်သော အဆင့် အထောက်အပံ့ အစီအစဉ်များအတွက် စောင့်ကြည့်

ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ် သတ်မှတ်ခြင်း တို့သည် အခြေခံအားဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ ထွက်ပေါ်ရလဒ်နှင့် အကျိုးရလဒ်များကို ဦးတည်လေ့ရှိသည်။ ပဋိပက္ခကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန် တိုက်ရိုက်ကြိုးစားနေပါသည်ဆိုသော အစီအစဉ်များတွင်ပင် ယင်းကဲ့သို့ တိုင်းတာစောင့်ကြည့်သည့် အထောက်အထားများတွေ့ရခဲပါသည်။ ရေရှည်ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် ရန်ပုံငွေကောင်းစွာ ရရှိထားသော အစီအစဉ်များအတွက်ပင် မရှိသလောက်ဖြစ်ပါသည်။ ထိရောက်သော စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်မှုတွင် မူဝါဒနှင့် စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်မှုကိုသာမက ဘက်မလိုက်သည့် နိုင်ငံရေး ဆန်းစစ်ချက်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ အကူအညီပေးရေး လုပ်ဆောင်သူများသည် မူဝါဒပြောင်းလဲမှု၏ အကျိုးရလဒ်အား ခွဲခြမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းကို လုပ်ဆောင်နိုင်ကြသော်လည်း နယ်မြေလူထု၏ အသိအမြင် သဘောထားများ၊ ဩဇာရှိသူ အချင်းချင်း နိုင်ငံရေး ရှင်သန်လှုပ်ရှားမှု သို့မဟုတ် ထိခိုက်မခံသော နိုင်ငံရေး ရွေးချယ်မှု များအပေါ် အချေအတင် ဆွေးနွေးမှုများ၏ ဆင့်ကဲဖြစ်စဉ်တို့အား ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာရန် အလှမ်းကွာဝေး နေကြသည်။

ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များ ။ ဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အပံ့နှင့် နိုင်ငံရေးရှင်သန်လှုပ်ရှားမှု

ဖြစ်ရပ်အများစုတွင် အထောက်အပံ့က နယ်မြေ အာဏာဖွဲ့စည်းမှုများကို ပံ့ပိုးသည်ထက် နယ်မြေ နိုင်ငံရေး ရှင်သန်လှုပ်ရှားမှုက အထောက်အပံ့ ပေးဝေမှုနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုကို ပံ့ပိုးလေ့ ရှိသည်။ အချို့အစီအစဉ်များ အထူးသဖြင့် ရပ်ရွာလူထု ဆောင်ရွက်သော ဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်များသည် စီမံကိန်းအပေါ် နယ်မြေဩဇာအာဏာ ဆက်ဆံရေး များ၏ လွှမ်းမိုးမှုကို လျော့ချနိုင်သည့်တိုင် အဆိုပါ လျော့ချမှုသည် စီမံကိန်းပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ဆက်လက် တည်ရှိကြောင်း အထောက်အထား အနည်းငယ်သာ တွေ့ရှိရသည်။

အထောက်အပံ့ အစီအစဉ်များကို နယ်မြေ ဩဇာရှိသူများက ၎င်းတို့အား ထောက်ခံသည့် အသိုက်အဝန်း ခိုင်မာတောင့်တင်းစေရေးအတွက် အသုံးပြုနေသည့် ခိုင်မာသော အထောက်အထားများ တွေ့ရှိရသည်။ ယခုလေ့လာမှုအရေ နိုင်ငံ ၃-နိုင်ငံရှိ ဖြစ်ရပ်အားလုံးတွင် ရပ်ရွာနေပြည်သူများသည် အထောက်အပံ့ပေးသော ရန်ပုံငွေ၏ မူလဇစ်မြစ်ကို မှန်မှန်ကန်ကန် ဖော်ထုတ်နိုင်စွမ်း မရှိကြပေ။ အဆိုပါ ရန်ပုံငွေများ တစ်နေရာရာမှ လာသည်ကို သိရှိသည့် တိုင် အများစုက အကူအညီများသည် နယ်ခံဩဇာရှိသူ များကြောင့် ရရှိသည်ဟု ပြောဆိုကြသည်။ နယ်မြေဩဇာရှိသူများက အထောက်အပံ့စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ပေးပတ်သက်၍ လုပ် ဆောင်ချင်သည်များကို (အထူးသဖြင့် အကျိုးခံစား မည့်သူရွေးချယ်မှုအပါအဝင်) ပြောဆိုနိုင်ပြီး၊ စီမံကိန်း ၏ အကျိုးကျေးဇူးများ အတွက် နာမည်ကောင်း လည်း ယူနိုင်ကြပေသည်။ ဩဇာရှိသူများက အထောက်အပံ့ အကျိုးကျေးဇူး များကို ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်အတွက် သုံးစွဲကြသော ဖြစ်ရပ်များကိုပင် ဤလေ့လာမှုအရ တွေ့ရှိရသည်။

နယ်မြေဩဇာရှိသူများအား အင်အားခိုင်မာ တောင့်တင်းစေခြင်းဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန် ကတိကဝတ်ပြုသော နယ်မြေဩဇာ ရှိသူများအတွက် ခိုင်မာသော လုံ့ဆော်မှုပြုလုပ်ပေး လျှင် ယင်းလုပ်ဆောင်မှုသည်

ငြိမ်းချမ်းရေးသို့ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကို အထောက် အကူ ပြုနိုင်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းသည် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားစေသော နယ်မြေရှင်သန်လှုပ်ရှားမှုကို အားဖြည့်ပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်လျှင် ရေရှည်တွင် အဓိက ပေးဆပ်ရမည့် တာဝန် တစ်ရပ် ဖြစ်လာနိုင်ပြန်သည်။ ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အထူးသဖြင့် အရှိန်မြင့် လာသော အသွင်ကူးပြောင်းရေးနှင့် စည်းလုံးညီညွတ်မှု ကာလအတွင်း (ဥပမာ - အာချေတွင် ၂၀၀၈-ခုနှစ် ကတည်းက) ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ရေးနှင့် အဖွဲ့ အစည်းများ အသွင်ပြောင်းလဲရေးတို့အကြား တင်းမာမှု တစ်ရပ် ရှိနေပေသည်။ နိုင်ငံများစွာတို့၏ ဖြစ်ရပ်များမှ အထောက်အထားအရ အကျိုးကျေးဇူးများသည် နယ်မြေဩဇာရှိသူများ၏ အာဏာကို မြင့်တက်စေရန် အထောက်အကူပြုသည့်တိုင် အထောက်အပံ့များ သည် နယ်မြေဩဇာရှိ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် အရေးကြီးသော အသွင် ပြောင်းလဲမှုကဏ္ဍမှ ပါဝင်လျက်ရှိသည်ကို ညွှန်ပြနေ ပေသည်။ ပဋိပက္ခတစ်ရပ်တွင် နယ်မြေ ဩဇာရှိသူများ၏ ထိန်းချုပ်မှုကို ယုံယွင်းစေခြင်း သည် စင်စစ်အားဖြင့် နယ်မြေတစ်ရပ်အား မတည်မငြိမ် ဖြစ်စေနိုင်ပေသည်။ နယ်မြေဩဇာ ရှိသူများက ဆောင်ရွက်ခဲ့သော လုံခြုံရေးနှင့် လူမှုဝန်ဆောင်မှု များကို အစိုးရ၏ လုံခြုံရေးနှင့် လူမှုဝန်ဆောင်မှုများဖြင့် အစားထိုးရာတွင် ထိုနိုင်ငံအတွင်း လုံခြုံရေးနှင့် ယုံကြည်မှုအဆင့် တစ်ရပ်ရှိရန် လိုအပ်ပေသည်။ ထိုအဆင့်သည် ပဋိပက္ခ နယ်မြေတွင် ပျက်ကွက် နေလေ့ ရှိသည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် ပဋိပက္ခ နယ်မြေတစ်ခုတွင် နယ်မြေဩဇာ ဖွဲ့စည်းမှုများကို ခိုင်မာတောင့်တင်း စေခြင်းသည် အပြုသဘော ဆောင်သော အပြောင်း အလဲကို ဖြစ်လာစေမည့် နယ်မြေပြိုင်ဘက်များအား အခြေအနေ ပိုမိုဆိုးရွား စေသည့်ပြင် နယ်မြေတွင်း ယုံကြည်မှုကိုလည်း ယုံယွင်းသွားစေနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အထောက်အပံ့ ပေးသော အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် နယ်မြေဩဇာ ရှိသူများ၏ အခန်းကဏ္ဍ နှင့် ရိုးရာဩဇာသက်ရောက်မှု ဖွဲ့စည်းပုံများကို ကောင်းစွာ နားလည်သဘောပေါက် ရန် အရေးကြီးသည်။ သို့မှသာ အထောက်အပံ့များ

သည် ပြိုင်ဘက်ခေါင်းဆောင်များအကြား ပဋိပက္ခ မပေါ်ပေါက်စေဘဲ အပြုသဘောဆောင်သော သက် ရောက်မှုကို အောင်မြင်အောင် ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင် ပေလိမ့်မည်။

အထောက်အပံ့ ဖြန့်ဖြူးရေး၊ လက်ခံရေးနှင့် ရပ်ရွာလူထု ပါဝင်မှုတို့တွင် သောင်းကျန်းသူ များထံမှ တုံ့ပြန်မှု အလားအလာသည် အရေးကြီး သော အကြောင်းရင်းတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ အတိုက်အခံ သောင်းကျန်းသူများ (သို့မဟုတ် အမြတ်ထုတ်သူများ) သည် ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းများ တွင် ရပ်ရွာလူထု၏ ပြင်းပြသော လက်ခံလိုမှုနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်လိုမှုတို့ကို ပြောင်းလဲပစ်နိုင်သည်။ အထောက်အပံ့ အစီအစဉ်များ ဝင်ရောက် ဆောင်ရွက်မှုကို ဆန့်ကျင်သော သောင်းကျန်းသူ အုပ်စုများသည် အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်မှုကို အကြမ်းဖက်မှုများဖြင့် တားဆီး

ပိတ်ပင်ကြကြောင်း ခိုင်မာသော အထောက်အထားများ တွေ့ရှိ ရသည်။ မည်သို့ဆိုစေကာမူ ဖြစ်ရပ်အများစုရှိ သောင်းကျန်းသူများသည် ခြောက်လှန့်ခြင်း၊ အမွေ ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အထောက်အပံ့စီမံကိန်း ဒီဇိုင်း နှင့် အကောင်အထည်ဖော်မှုကို မမှန်မကန် ထိန်းချုပ် ချယ်လှယ်ခြင်းစသည့် မသိသာသော နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုကြောင်း ဤလေ့လာမှုတွင် တွေ့ရှိရသည်။ ရလဒ်အားဖြင့် အထောက်အပံ့ပေးသူများ အတွက် နယ်မြေတစ်ခုတွင် မည်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းကိုမျှ အစပျိုးဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုမီ အစိုးရ မဟုတ်သော လက်နက်ကိုင်အုပ်စုများက ချမှတ်ကျင့်သုံးသော လှုံ့ဆော်မှုများနှင့် မဟာဗျူဟာကို ကောင်းစွာ နားလည် သဘောပေါက်ရန်နှင့် အခြေအနေများ မသင့်တော်သည့် နယ်မြေတွင် အထောက်အပံ့မပြုရန် အရေးကြီးပေသည်။

ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များ ။ မဟာဗျူဟာ၊ ဒီဇိုင်း၊ ရည်ရွယ်မှုနှင့် အချိန်ဇယားသတ်မှတ်မှု

ယှဉ်ပြိုင်မှုအဆင့်များနှင့် နိုင်ငံရေးအသွင် ကူးပြောင်းမှု အဆင့်များအား အထောက်အပံ့ မဟာဗျူဟာနှင့် ကိုက်ညီစေခြင်း။

အသွင်ကူးပြောင်းရေး ယုံကြည်မှု ပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ ပြုပြင်ဖွဲ့စည်းရေး စသော မဟာဗျူဟာကျသော ထောက်ပံ့မှုများ ပြုခြင်းဖြင့် အထောက်အပံ့ အစီအစဉ်များသည် ငြိမ်းချမ်းရေး အသွင်ကူးပြောင်းရေးသို့ အထောက်အကူ ပြုနိုင်သည်။ လူမျိုးစု ပဋိပက္ခဧရိယာများသို့ အထောက်အပံ့ပြုခြင်း၏ အကောင်းဆုံး နမူနာများမှာ အသွင်ကူးပြောင်းမှု အဆင့်နှင့် ယှဉ်ပြိုင်မှု အမျိုးအစားများအတွက် စံနမူနာများအားဖြင့် သင့်တော်သော အစီအစဉ်များ ပင်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ - အာရှဒေသတွင် နိုင်ငံတကာ အထောက်အပံ့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးစာချုပ် ချုပ်ဆို ပြီးနောက် ၎င်းတို့အား လွှတ်ပေးရန်လိုအပ်သော GAM နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားများအတွက် အထောက်အကူပေးရန် ကတိကဝတ် ပြုခြင်းဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးသို့ ကူးပြောင်းကာစ အစောပိုင်း သီတင်းပတ်များ

အတွင်းတွင်ပင် ထင်ရှားသော နိုင်ငံရေး ဩဇာရှိသူများအကြား ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ရန် ကူညီပံ့ပိုးပေးခဲ့သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ တောင်ပိုင်းတွင် ကာလရှည်ကြာစွာ ဖြစ်ပွားနေသော နိုင်ငံလူနည်းစု လူမျိုးစုပဋိပက္ခတွင် ရှင်းလင်း ပြတ်သားသော အသွင်ကူးပြောင်းမှု မရှိပေ။ အဆိုပါ ဒေသတွင် အထိရောက်ဆုံးသော အစီအစဉ်များက ပဋိပက္ခ၏ အဓိက ပြဿနာများကို ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးရေးအတွက် နိုင်ငံရေးလမ်းကြောင်း ပွင့်သွားအောင် ကူညီခဲ့သည့်အပြင် အစိုးရ၏အဖွဲ့အစည်း ဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုများကိုလည်း ပံ့ပိုးပေးခဲ့သည်။ အဆိုပါ အထောက်အကူများသည် အသွင် ကူးပြောင်းရေး အဆင့် တစ်ခုချင်းစီတွင် တူညီပုံ မရဘဲ ပဋိပက္ခဧရိယာရှိ ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်မှု ပုံစံ များပေါ်တွင် မူတည်ပေသည်။ အဆိုပါ ထောက်ပံ့မှု မျိုးများ (ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး မဟာဗျူဟာများဟု ခြုံ၍ ရည်ညွှန်းသည်။) သည် ဖွံ့ဖြိုးမှု မဟာဗျူဟာ များနှင့် ကွဲပြားနေသော်လည်း အထောက်အပံ့ အစီအစဉ်များ သည် တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် အသွင်ပြောင်းလဲမှု မဟာဗျူဟာများ နှစ်ရပ်စလုံးကို ဗဟိုပြုနိုင်

ပေသည်။ စင်စစ်အားဖြင့် အသွင် ပြောင်းလဲမှု မဟာဗျူဟာအပေါ်တွင်သာ ဦးတည်အာရုံစိုက်မှုသည် များစွာသော အလှူရှင်ကြီးများအတွက် ဖြစ်နိုင်ဖွယ် မရှိသည့်အပြင် အချို့အခြေအနေများ၌ ဆန့်ကျင်သက် ရောက်မှုပင် ပေါ်ပေါက်နိုင်ပေသည်။

အကြောင်းအရာနှင့် မဟာဗျူဟာကို လွဲမှားသော ကိုက်ညီမှုသည် ပြဿနာဖြစ်ပေါ်စေသည်။ အသွင် ပြောင်းလဲမှုအဆင့်နှင့် ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်မှု ပုံစံတို့နှင့် သင့်လျော်မှုမရှိသော အစီအစဉ်များသည် များသော အားဖြင့် အဓိက ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု အကျိုးတရားများကို သက်ရောက်မှု မရှိပေ။ ဥပမာ- အာရှေ့ဒေသတွင် အသွင်ကူးပြောင်းရေးလွန် ဖြစ်စဉ်များအတွင်း အဓိက အထောက်အပံ့ အစီအစဉ်အများစုသည် ပဋိပက္ခ၏ လွှမ်းမိုးမှုအသွင် မှ ယခုအခါ ဩဇာရှိသူအချင်းချင်း ယှဉ်ပြိုင်လာသည့် ပြောင်းလဲမှု အကြောင်းအရာကို ကိုက်ညီပေးနိုင်ခြင်း မရှိပေ။ ထိုင်းနိုင်ငံ တောင်ပိုင်းတွင် ရပ်ရွာအဆင့် ဖြေရှင်းမှုများကို လုံးလုံးလျားလျား ဗဟိုပြုသော အစီအစဉ်များသည် အသွင်ကူး ပြောင်းရေး ဩဇာသက်ရောက်မှုအတွက် အလား

အလားများ နည်းပါးပုံရသော်လည်း ပဋိပက္ခ ဖြစ်လွယ်သော ချဉ်းကပ်မှုများသည် နယ်မြေပဋိပက္ခ ပိုမိုဆိုးရွားလာမည့် စွန့်စားမှုများကို ထိရောက်စွာ စီမံထိန်းချုပ် လျက်ရှိသည်။ မင်ဒါနာအိုတွင် နိုင်ငံတကာ အသိုက် အဝန်းသည် နိုင်ငံလူနည်းစု လူမျိုးစုပဋိပက္ခကို အာရုံ စူးစိုက်လျက် ရှိကြပြီး အချို့သော အထောက်အပံ့ အစီအစဉ်များသည် ဩဇာရှိသူများအား အရင်းအမြစ်များ ထောက်ပံ့ပေး ခြင်းဖြင့် ဩဇာ ရှိသူအချင်းချင်း ပြိုင်ဆိုင်မှုကို ပိုမိုဆိုးရွားလာစေ တတ်ပေသည်။ ခိုင်မာသော အသွင်ကူးပြောင်းမှု မရှိခြင်းတွင် သမားရိုးကျ အထောက်အပံ့ အစီအစဉ်များသည် လူမျိုးစုပဋိပက္ခ၏ ရှင်သန် လှုပ်ရှားမှုကို ထိခိုက်ဖွယ်မရှိပေ။ အစိုးရသည် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှု သို့မဟုတ် ငွေကြေးဖြင့် "စိတ်ရော ကိုယ်ပါ တိမ်းညွတ်လာစေသော" ကြိုးပမ်း အားထုတ်မှုများသည် နိုင်ငံအပေါ် အကောင်းမြင်မှု များ ဖွံ့ဖြိုးမလာသည့်ပြင် သောင်းကျန်းသူများကို လည်း ၎င်းတို့၏ ဆက်လက်ကြိုးပမ်းရုန်းကန်မှုကို လျော့ချစေရန် မစွမ်းဆောင်နိုင်ကြောင်း ဤ သုတေသနတွင် တွေ့ရှိရသည်။

သုံးသပ်ချက်များနှင့် အကြံပြုချက်များ

အထောက်အပံ့သည် စစ်မှန်ခြင်းချမ်းရေးသို့ ကူးပြောင်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို အထောက်အကူပြုနိုင် သည် - အထောက်အပံ့သည် အသွင်ကူးပြောင်းရေး ကို ဦးမတည်နိုင်ပါ။ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်များသည် မူလရှိရင်းစွဲ နိုင်ငံရေး နက်နဲ ရှုပ်ထွေးမှုတို့ဖြစ်ကြပြီး နိုင်ငံနှင့် နယ်မြေအကျိုးဆက်များက ဦးဆောင်လေ့ရှိသည်။ နိုင်ငံတကာအထောက်အပံ့ပေးသူများသည် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခ ဧရိယာများသို့ အကူအညီပေးခြင်းဖြင့် ထူးခြားသော မည်သည့်ကိစ္စများ ပြီးမြောက် အောင်မြင် မည်ကို ပို၍ သရုပ်ဖော်စွာ သိရှိထားရန် လိုအပ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးသို့ အသွင်ကူးပြောင်းမှု များကို တိုက်ရိုက်ထောက်ပံ့ရန် ရည်ရွယ်ထားသော အထောက်အပံ့အစီအစဉ်များအတွက် ကာလရှည် ကြာစွာဖြစ်ပွားနေသောပဋိပက္ခများ၏ လမ်းကြောင်း တွင်အထောက်အပံ့အစီအစဉ်များ၏ သက်ရောက်မှု အား ချဲ့ကားပြောဆိုမှုများသည် တကယ့် စွန့်စားမှု တစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများက အကူအညီပေးရေး အလားအလာကို ယိုယွင်း ပျက်စီးစေတတ်သည်။ ပဋိပက္ခများ ဖြေရှင်းရာတွင် ပါဝင် ပတ်သက်နေသော အဖွဲ့အစည်းအများစု သည် ၎င်းတို့၏ အစီအစဉ်များ အောင်မြင်ခြင်း ရှိ/မရှိ နှင့် ပတ်သက်၍ မက်လုံးပေးမှု သို့မဟုတ် ဝေဖန် အကဲဖြတ်သည့် စွမ်းရည်မရှိကြပေ။ အကျိုးဆက် အားဖြင့် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခများအပေါ် နိုင်ငံတကာ အကူအညီများ၏ သက်ရောက်မှုကို ရိုးသားစွာ တန်ဖိုးဖြတ်ရန် အလွန် အလွန်ခဲယဉ်းခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ပုံကြီးချဲ့သော အခိုင်အမာပြောကြားချက်များကြောင့် အထောက်အပံ့များ က ပဋိပက္ခကို ကာလတိုအတွင်း အသွင်ပြောင်း ပေးနိုင်လိမ့်မည်ဟူသော မျှော်လင့်ချက်များ မြင့်တက်လာ စေတတ်သည်။ စင်စစ်အားဖြင့် အသွင်ပြောင်းလဲမှု အများစုသည် နှစ်ပေါင်းများစွာ သို့မဟုတ် ဆယ်စုနှစ်များစွာ အချိန်ယူရလေ့ ရှိပေသည်။

ဖွံ့ဖြိုးရေးဆောင်ရွက်သော အဖွဲ့အစည်းများ သည် လူမျိုးစုပဋိပက္ခနယ်မြေများတွင် အထောက်အပံ့များက ငြိမ်းချမ်းရေးကို မည်သို့ဖော်ဆောင် ပေး နိုင်သည်ဟူသော ၎င်းတို့၏ ယူဆချက်များကို ပြန်လည် စဉ်းစားရမည်။ အာရှရှိ

လူမျိုးစု ပဋိပက္ခ ဒေသများသည် နိုင်ငံတကာ အထောက်အပံ့များ အား ပဋိပက္ခထိခိုက်ခံရသော ဒေသများသို့ ရောက် ရှိစေရန် ထောက်ခံသည့် သဘောပေါက်နားလည် ပြီးဖြစ်သော ယူဆချက်များစွာနှင့် ကြုံတွေ့နေရ သည်။ ထိုယူဆချက်များတွင် (က) အကြမ်းဖက်မှု သည် အစိုးရ၏ စွမ်းဆောင်ရည် အားနည်းမှု အကျိုးဆက်ဖြစ်သည်။ (ခ) စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုသည် အကြမ်းဖက် ပဋိပက္ခကို လျော့ချစေနိုင်သည်နှင့် (ဂ) ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် ဝန်ဆောင်မှုဖြန့်ဖြူးရေး အဆင့်များ တိုးတက်စေခြင်းဖြင့် ပဋိပက္ခ၏ မြုပ်ကွယ်နေသော အကြောင်းရင်းများကို ဖြေရှင်း ပေးနိုင်သည်ဟူသော အယူအဆများ ပါဝင်သည်။ လူမျိုးစု ပဋိပက္ခ နယ်မြေများတွင် အစိုးရ၏ပြည်တွင်း စွမ်းဆောင်ရည် ခိုင်မာ တောင့်တင်းစေသော သို့မဟုတ် ၎င်း၏ အခွင့်အာဏာကို ကျယ်ပြန့်စေ သော နိုင်ငံတကာအကူအညီများသည် ပဋိပက္ခကို သတိမထားမိဘဲ ပိုမိုဆိုးရွား သွားစေပေသည်။ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှု မြင့်မားစေခြင်းသည် ပဋိပက္ခ ထိခိုက်သော နယ်မြေများ (နှင့် အထူးသဖြင့် ၎င်းတို့ ၏ လူနည်းစုလူမျိုးစုလူထု) နှင့် နိုင်ငံ၏ ကျန်သော နယ်မြေများတွင် အမြဲတမ်း တန်းတူညီမျှမှု မရှိပါက တင်းမာမှုများကို ဖြစ်ပွားစေနိုင်သည်။ ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားသော ဧရိယာများစွာတို့သည် ကျန်သော ၎င်း တို့နှင့် သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက မဖွံ့ဖြိုးသေးသည့် တိုင် အဆင်းရဲဆုံး ဒေသများ မဟုတ်ကြပါ။ အစိုးရ၏ ဝန်ဆောင်မှု ဖြန့်ဖြူးရေး ချဲ့ထွင်ခြင်းသည် နိုင်ငံ၏ အမျိုးသားရေးနှင့် အမျိုးသား ဘာသာစကား တိုးတက်မြှင့်မားရေးကို အထူးအလေးပေးလျှင် သို့မဟုတ် အကျိုးစီးပွားများ ကို အညီအမျှ ဖြန့်ဝေခြင်း မပြုမူကြောင့် လူမှုရေး မညီမျှမှုများ ပိုမိုဆိုးရွားလာလျှင် တင်းမာမှုများ ပေါ်ပေါက်လာစေပေသည်။

အထောက်အပံ့ အေဂျင်စီများသည် ကွဲပြား ခြားနားစွာဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်။ နိုင်ငံတကာ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခ များ ချုပ်ငြိမ်းစေရန် အထောက်အကူပြုနိုင်သည်။ ထိုသို့

ဆောင်ရွက်ရာတွင် စံပြုထားသော ချဉ်းကပ်နည်းများမှ ခွဲထွက်ကာ မတူညီသော ပြဿနာများကို မတူညီသော နည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်။ ဖွံ့ဖြိုးမှု အကူအညီ၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်များ ဖြစ်ကြသော စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှု တိုးတက်စေခြင်း၊ အစိုးရ၏ စွမ်းဆောင်ရည် ခိုင်မာ တောင့်တင်းစေခြင်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှု ဖြန့်ဖြူးရေး တိုးတက်စေခြင်းတို့သည် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခများကို လျော့ချစေရန် သို့မဟုတ် ချုပ်ငြိမ်း စေရန် စွမ်းဆောင်နိုင်ပုံ မရပါ။ အချို့သော ဖြစ်ရပ် များတွင်ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားစေသော အကြောင်းရင်းများ ကိုပင် ပိုမိုဆိုးရွား လာစေနိုင်ပါသည်။ စင်စစ်အား ဖြင့် အထောက်အပံ့ပေးသော အဖွဲ့အစည်းသည် ပြိုကွဲလွယ် သော နိုင်ငံများနှင့် စေ့စပ်ညှိနှိုင်းရာမှ သင်ခန်းစာများစွာ ရရှိကြပြီး ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ ကို ခိုင်မာတောင့်တင်းရန် လိုအပ်မှုနှင့် ယင်းတို့၏ ရောက်ရှိမှု အကွာအလှမ်း ကို ချဲ့ထွင်ရန် လိုအပ်မှုတို့သည် အစိုးရက ထည့်သွင်း စဉ်းစားခြင်းမပြုသော လူမျိုးစု ပဋိပက္ခ နယ်မြေများတွင် ဆန့်ကျင်ဘက် အကျိုး သက်ရောက်မှုများကိုသာ ပေါ်ပေါက်စေနိုင်သည်။

အသွင်ပြောင်းလဲရေး မဟာဗျူဟာများ။ ဤသုတေသနက အထောက်အပံ့ အစီအစဉ်များ အနေဖြင့် အသွင်ကူးပြောင်းရေးကို အရေးကြီးသော နည်းလမ်းသုံးသွယ်ဖြင့် ဖြည့်ဆည်းပေးရန် အကြံပြု ပါသည်။

က။ ယှဉ်ပြိုင်မှု၏ အရေးကြီးဆုံး နယ်ပယ်ကို ဖြေရှင်းရန် (အစိုးရနှင့် လူနည်းစုလူမျိုးစု၊ ဩဇာရှိသူ အချင်းချင်း၊ ရပ်ရွာလူထုအချင်းချင်း)

ခ။ အသွင်ပြောင်းလဲသော အကျိုးရလဒ်များကို ဗဟိုပြုရန် (ယုံကြည်မှု ခိုင်မာတောင့်တင်းစေခြင်း အဖွဲ့အစည်းများ အသွင်ပြောင်းလဲခြင်း)နှင့်

ဂ။ နိုင်ငံရေးအသွင်ကူးပြောင်းမှု အဆင့်အပေါ် အခြေခံကာ အစီအစဉ် မဟာဗျူဟာ စံနှုန်း တိုင်းတာမှုသတ်မှတ်ရန် (အသွင်ကူးပြောင်းရေး၊ ပြိုကွဲလွယ်မှု အသွင်ပြောင်းရေး၊ အရှိန်ရလာသော အသွင်ကူးပြောင်းရေး သို့မဟုတ် တိုးတက်လာ သော အသွင်ကူးပြောင်းရေးတို့နှင့်ပတ်သက်၍)

အရေးကြီးသော အသိပညာ အလှမ်းကွာဟမှု မရှိစေခြင်း။ ဖွံ့ဖြိုးမှု ဆောင်ရွက်သူများ အတွက် အရေးကြီးသော အလှမ်းကွာဟမှုသည် ပဋိပက္ခ ရေယာ၏ အသိပညာ တိုးပွားလာမှုနှင့် အဖွဲ့အစည်း အဆင့်ဆိုင်ရာ ရှင်သန်လှုပ်ရှားမှုများပင် ဖြစ်သည်။ နက်နဲသော နယ်မြေအသိပညာနှင့် ကောင်းမွန်သော ဆက်သွယ်မှု တို့သည် အစီအစဉ် ရေးဆွဲ ခြင်း၊ အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းနှင့် လူမျိုးစုပဋိပက္ခ နယ်မြေများတွင် အထောက်အပံ့အစီအစဉ်များ၏ သက်ရောက်မှုကို တိုင်းတာခြင်းတို့၌ လုံးဝ အရေးကြီးပေသည်။ နယ်မြေနိုင်ငံရေးနှင့် ပဋိပက္ခ ရှင်သန်လှုပ်ရှားမှု၏ ခိုင်မာသော အသိပညာ ဗဟုသုတ မရှိဘဲ အထောက်အပံ့အစီအစဉ်များ သည် အသွင်ပြောင်းလဲရေး ရလဒ်များ ရရှိအောင် အထောက်အပံ့ပြုနိုင်ဖွယ် မရှိပေ။ ထို့ပြင် နယ်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ၎င်းတို့၏ အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်မှုသည် ပီပြင်မှုမရှိဘဲ အလှမ်းကွာဝေးသွားစေ နိုင်ပေသည်။ နိုင်ငံတကာ ဖွံ့ဖြိုးရေး အေဂျင်စီများအတွက် သီးခြား အကြံပြုချက်များတွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင် သည်။

- အထူးသဖြင့် ပဋိပက္ခနယ်မြေများမှ နယ်ခံ ဝန်ထမ်းများကို ဆွဲဆောင် လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ပါ။ ထိုသူများ တွင် ကြိုတင်သိရှိနေသော ဗဟုသုတများနှင့် အချိတ်အဆက်များ ရှိကြသည်။

၎င်းတို့သည် ပဋိပက္ခနယ်မြေရှိ သက်ဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ဂရုပြုလေ့လာသူများလည်း ဖြစ်ကြသည်။

- လူမျိုးစု ပဋိပက္ခနယ်မြေများ၏ နက်နဲသော အသိပညာဗဟုသုတပြည့်ဝသည့် နိုင်ငံဆိုင်ရာ အထူးကျွမ်းကျင်သူများအဖြစ် ကာလရှည်ကြာ စွာ ဆောင်ရွက်ခဲ့သော နိုင်ငံတကာ ဝန်ထမ်း များကို ဆွဲဆောင်ထိန်းသိမ်းထားပါ။ ပဋိပက္ခ နယ်မြေရှိ အထူးကျွမ်းကျင်သူများသည် ပဋိပက္ခ နှင့် ပတ်သက်၍ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရေး သို့မဟုတ် အေဂျင်စီ အတွင်း အလုပ်အကိုင် တိုးတက်ရေး တို့အကြား ရွေးချယ်ခွင့်မရှိမှု သေချာအောင် ဆောင်ရွက်ပါ။
- ပဋိပက္ခ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာရေးတွင် ပါဝင်သော ဝန်ထမ်းများ၏ အဝန်းအဝိုင်းကို ကျယ်ပြန့် စေခြင်းဖြင့် အသိပညာ ဖလှယ်ရေးနှင့် စွဲမြဲရေး တို့တွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံပါ။
- ပဋိပက္ခနှင့် နိုင်ငံရေး ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာမှုကို စဉ်ဆက်မပြတ် ဆောင်ရွက်ရေးနှင့် ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာမှု အရည်အသွေး တိုးတက်စေရေးတို့ အတွက် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ နက်နဲသော အသိပညာ ပြည့်ဝသည့် ဖွဲ့စည်းထားပြီးဖြစ်သော ပြည်တွင်း သို့မဟုတ် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်း များနှင့် ခိုင်မာသော မိတ်ဖက် အဖြစ် ထူထောင်ပါ။

အထောက်အပံ့ အစီအစဉ်များအား ပြည်တွင်း ရှင်သန်လှုပ်ရှားမှုများနှင့် ကိုက်ညီဆီလျော်စေရန် တတ်နိုင်သမျှ ဆောင်ရွက်ခြင်း။ ဖွံ့ဖြိုးရေး အကူ အညီ အစီအစဉ်များအတွက် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခဒေသ များတွင် အတတ်နိုင်ဆုံး သင့်တော်ကိုက်ညီအောင် ဆောင်ရွက်နိုင် စေရန် အစီအစဉ်များသည် တတ်နိုင်သမျှ အလျော့အတင်း ပြုလုပ်ပြီး ဖြစ်နိုင်သမျှ ကိုက်ညီဆီလျော်မှု ရှိသင့်သည်။ သို့မှသာ ဝန်ထမ်း များအနေဖြင့် ပြောင်းလဲနေသော ဒေသအခြေအနေ များနှင့်အညီ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက် နိုင်ပေမည်။ အောင်မြင်သော အစီအစဉ်များသည် မမျှော်လင့်သော အခွင့်အလမ်းများနှင့် စွန့်စားမှုများကို ခွဲခြား သိမြင် တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်း ရှိရမည့်အပြင် မှန်ကန်သော သတင်းပေးပို့မှုနှင့် ချိန်သားကိုက်မှု သေချာစေရန် အစီအစဉ်၏ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မှုကို သတိထား၍ တိုင်းတာ မှတ်သားရမည်။ ပြုလွယ်ပြင်လွယ်ရှိသော

အစီအစဉ် ဒီဇိုင်းများအတွက် အကောင်အထည် ဖော်စဉ် ကာလအတွင်း သင်ယူရေးနှင့် သင်ယူမှု များအား ပြန်လည်စိစစ်ရေးသည် အရေးကြီးသော လိုအပ်ချက် ဖြစ်သည်။ အကျိုးရလဒ်အားဖြင့်လူမျိုးစု ပဋိပက္ခ နယ်မြေများရှိ အထောက်အပံ့ အစီအစဉ်များ၏ အကောင်း ဆုံး နမူနာများသည် စမ်းသပ်မှု နှင့် အမှားကို လက်ခံနိုင် သော အပြန်အလှန် တုံ့ပြန်မှု လုပ်ငန်းစဉ် ဒီဇိုင်းဖြင့် နယ်မြေပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အထူးကိုက်ညီအောင် ပုံစံပြု ရေးဆွဲခဲ့ကြသည်။ သီးခြား အကြံပြုချက်များတွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်သည်။

- “လူမျိုးစု ပဋိပက္ခနယ်မြေများရှိ အစီအစဉ်များ ကို ပြုလွယ်ပြင်လွယ်ဖြစ်မှုနှင့် တုံ့ပြန်သော ချဉ်းကပ်နည်း များကို ကြိုတင်ကာကွယ်ထားသော အဖွဲ့အစည်း၏ ဖိအားပေးမှုများနှင့် စည်းမျဉ်းဥပဒေများမှ သီးခြား ကင်းလွတ်အောင် စီစဉ်ပါ။” စီမံကိန်းမန်နေဂျာများ သည် ဆောင်ရွက်ခြင်းထက် တိုင်းတာ ခန့်မှန်းလွယ်ပြီး အလွယ်တကူ သုံးစွဲ နိုင်သည့် ပြဿနာများကိုသာ ဆောင်ရွက်လိုသော အာသီသ ရှိကြသည်။ အသေးစား အထောက်အပံ့ အဖွဲ့အစည်းများ သို့မဟုတ် တရားမဝင်သော အဖွဲ့အစည်း များသည် ပဋိပက္ခ နယ်မြေရှိ အဓိကတာဝန်ရှိသူများ အပေါ် ကောင်းစွာဩဇာသက်ရောက်သည့်ပြင် အသွင် ပြောင်းလဲရေးအတွက် အရေးကြီးသော အဓိကပြုပြင် ပြောင်းလဲရေးနှင့် စေ့စပ်ကျေအေးရေးတို့တွင် နိုင်ငံရေးဖိအားကို အသုံးချနိုင်လင့်ကစား ထိုအဖွဲ့ အစည်းများ၏ ပါဝင်ပတ်သက်မှု ကို ပစ္စည်း ဝယ်ယူစုဆောင်းမှု၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စာရင်း စစ်ဆေးရေး စည်းမျဉ်းဥပဒေများက ကြိုတင်ဟန့်တား ထားလေ့ ရှိကြသည်။
- “နယ်မြေ အကြောင်းအရာများ၏ ကွဲပြား ခြားနားမှုကို ထင်ဟပ်စေရန် အစီအစဉ်များကို ပြောင်းလဲခြင်း။” အစီအစဉ်များကို နယ်မြေ အခြေအနေများနှင့် နက်နဲ သိမ်မွေ့မှုများအား အတတ်နိုင်ဆုံး အလျော့အတင်း ပြု၍ တုံ့ပြန် နိုင်ရေးအတွက် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် အရေးကြီးသည်။ ကျယ်ပြန့်သော အစီအစဉ်များ အတွက် အစီအစဉ်၌ ပေါင်းစပ်ပါဝင်သော အစိတ်အ ပိုင်းကို ရေးဆွဲရာတွင် အထူးသဖြင့် လူမျိုးစုပဋိပက္ခ နယ်မြေအတွက် ဒီဇိုင်းရေးဆွဲရာတွင် ခိုင်မာ သော အကြောင်းရင်းတစ်ရပ် ရှိသည်။ ယင်းမှာ ကျယ်ပြန့်သော အစီအစဉ်များတွင် အသေးစား

စမ်းသပ်လုပ်ငန်းများ ပူးတွဲထားရန် အရေးကြီး သည်။ ထိုလုပ်ငန်းများက အစီအစဉ်အဖွဲ့အား အစီအစဉ်ကို တိုးချဲ့ခြင်းသို့မဟုတ် ပုံတူပွားခြင်း မပြုမီ အောင်မြင်မှု များနှင့် ရှုံးနိမ့်မှုများမှ သင်ယူရေးအတွက် လုပ်ငန်းစဉ် တစ်ရပ် ဖန်တီးခြင်း ဖြင့် နိုင်ငံရေးအရ ပိုမို ခိုင်မာပြီး ပိုမိုတုံ့ပြန်နိုင်သော နည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက် စေနိုင် ပေသည်။

- “တန်းတူညီမျှမှု မရှိခြင်းနှင့် နစ်နာမှု အရင်းမြစ်များကို ဖြေရှင်းရန်အပြင် ပဋိပက္ခ နယ်မြေရှိ ပြိုင်ဘက် အုပ်စုများအကြား အလှမ်းကွာဟမှု ပိုမိုကျယ်ပြန့် လာခြင်းကို ရှောင်ရှားနိုင် စေရန် ဦးတည် သတ်မှတ်မှုနှင့် ဖြန့်ဖြူးမှု မဟာဗျူဟာကို ချိန်သား ကိုက်ခြင်း။” မျိုးနွယ်အုပ်စုအလိုက် အကျိုးကျေးဇူးများ အား ဦးတည်သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ရလဒ်အား ခြေရာခြင်းတို့ပါဝင်သည်။ သို့သော် အချို့သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများအတွက်သာ အစီအစဉ်များ ကို ဦးတည်ဖြေရှင်းပေးခြင်း သည် လူမျိုးစုအတွင်း တင်းမာမှုများ မြင့်တက် လာစေသည်။

အထောက်အထားတွင်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း။ နိုင်ငံတကာ အသိုက်အဝန်းသည် လူမျိုးစုပဋိပက္ခ တွင် ယင်း၏ သက်ရောက်မှုကို တိကျရှင်းလင်းစွာ နားလည်သဘော ပေါက်မှု မရှိပေ။ အကြောင်းမူ အဓိက အထောက်အထား ကွာဟမှုများကြောင့် ဖြစ်သည်ကို ဤသုတေသနက ခိုင်မာစွာ ညွှန်ပြနေပေ သည်။ လက်ရှိအခြေအနေတွင် စီမံကိန်းများ ဝန်းကျင်၌ စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်မှု အားလုံး နီးပါး စုစည်းလျက် ရှိသည်။ ပဋိပက္ခနယ်မြေများနှင့် ပတ်သက်၍ အထောက်အပံ့ အစီအစဉ်များ၏ စုစည်းသော သက်ရောက်မှုကို နားလည် သဘောပေါက်စေရန် အလှူရှင်များသည် ကျယ်ပြန့်သော ပထဝီဝင်ဆိုင်ရာ ဧရိယာတစ်လျှောက် အခြေအနေ များကို စောင့်ကြည့် ကြီးကြပ်ရန် စီမံကိန်းအဆင့်ကို ကျော်လွန်၍ လှုပ်ရှား ကြရမည်။ စီမံကိန်းအတွင်းတွင် စောင့်ကြည့် ကြီးကြပ်မှုကို များစွာ တင်းကြပ် လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်ပြီး စီမံကိန်းလွှမ်းမိုးသော နယ်ပယ်အတွင်းတွင် အသွင်ပြောင်း လဲရေးရလဒ် များကို အာရုံစူးစိုက်သင့်ပေသည်။ စီမံကိန်း စောင့်ကြည့် ကြီးကြပ်ခြင်းသည် စောင့်ကြည့် ကြီးကြပ်မှု အချက်အလက်များအား ပြင်ပသုတေသီ များအတွက် သုံးသပ်ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခွင့် ရရှိစေသင့် သည်။ စောင့်ကြည့်

ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော သီးခြားအကြံပြုချက်များတွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်သည်။

- အသွင် ကူးပြောင်းမှုတစ်ရပ် သို့မဟုတ် ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစဉ်တွင် ယုံကြည်သက်ဝင်မှု ပြိုင်ဘက်ပုဂ္ဂိုလ်များ သို့မဟုတ် အုပ်စုများ အကြား ယုံကြည်မှု (နိုင်ငံနှင့် နိုင်ငံမဟုတ် သော) နယ်မြေအဖွဲ့အစည်းများ၏ ခွန်အားနှင့် စွမ်းရည် (အထူးသဖြင့် လုံခြုံရေးနှင့် တရား မျှတမနေနှင့် ဆက်စပ်သော) ပြိုင်ဘက်အုပ်စုများအကြား နေဥစ္စာနှင့်ဝန်ဆောင်မှုဖြန့်ဖြူးခြင်း နှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုကဏ္ဍနှင့် ပြောင်းလဲမှုအတွက် ထောက်ခံခြင်း စသည်တို့ ကဲ့သို့သော "အသွင်ပြောင်းလဲရေး အကြောင်း တရားများပေါ်တွင် အာရုံစိုက်ခြင်း။"
- အလျားလိုက် မညီမျှမှုများကို ခြေရာခံခွင့်ရနိုင် စေရန် "ခွဲခြားသတ်မှတ်ထားသော အုပ်စုလိုက် လူမှုစီးပွားရေးအချက်အလက်များ ခွဲခြားခြင်း" (လူမျိုး၊ ဘာသာရေး၊ ဘာသာစကား) ခွဲခြား သတ်မှတ်ထားသော အုပ်စုအလိုက် အဓိက လူမှုစီးပွားရေး အခြေအနေများကို စောင့်ကြည့် ကြီးကြပ်ခြင်းဖြင့် အုပ်စု တစ်ခုချင်းစီနှင့် ဆက်စပ်သော အခြားအုပ်စုအတွက် ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ဝန်ဆောင်မှု ဖြန့်ဖြူးရေးနှုန်းကို ခြေရာခံနိုင် ဖွယ် ရှိပေသည်။
- "အသွင် ပြောင်းလဲစေသော ပြောင်းလဲမှု စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်ခြင်းအတွက် နည်းစနစ် သစ်များ ပြုစုခြင်း။" ထိုနည်းစနစ်များသည် အစဉ်အလာ စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်မှုနှင့် တန်ဖိုး ဖြတ်မှု အလေ့အကျင့်များနှင့် အလွန်ကွာခြား ပုံရပေမည်။ ဤသို့သော စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်မှု ပုံစံမျိုးသည် လူမှုရေး သိပ္ပံသုတေသနနှင့် အလွန်ဆင်တူသော နည်းစနစ်မျိုးများ လိုအပ် သည်။ ထိုနည်းစနစ်မျိုးများသည် အကျိုးရလဒ် များကို ရေတွက်သည်ထက်လွန်၍ ဖြစ်ရပ် တစ်ခုနှင့် ကျိုးကြောင်းဆက်စပ်မှု တန်ဖိုး သတ်မှတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သိမြင်နိုင်စွမ်း လေ့လာမှုသည် ယုံကြည်မှု အဆင့်များ၊ လုံခြုံရေးနှင့် နိုင်ငံ၏ ပုဂ္ဂိုလ်များအပေါ် သဘောထားများ၊ ပြိုင်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများ သို့မဟုတ် အုပ်စုများအကြား ယုံကြည်မှု (နိုင်ငံ နှင့် နိုင်ငံနှင့်မသက်ဆိုင်သော) နှင့် နယ်မြေ အဖွဲ့အစည်းများက ဖြည့်ဆည်း ပေးသော

ဝန်ဆောင်မှုများ၏ ခွန်အားနှင့် အရည်အသွေး (အထူးသဖြင့် လုံခြုံရေး၊ တရားမျှတမှုနှင့် ဆက်စပ်နေသော) တို့တွင် ပြောင်းလဲမှုများကို ခြေရာခံခြင်းအားဖြင့် စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်နိုင်ပေသည်။ နက်နဲသော အရည်အသွေး သုတေသနသည်နိုင်ငံရေးနှင့် ရှင်သန်လှုပ်ရှားမှုများကို လွှမ်းမိုးနိုင်ပြီး နယ်မြေရှင်သန်လှုပ်ရှားမှု များ မည်သို့ ပြောင်းလဲသည်ကို နားလည် သဘောပေါက်ရန် အထောက်အပံ့ပြု နိုင်ပေ သည်။

- "လူမျိုးစုအဆင့်နှင့် ပဋိပက္ခဧရိယာရှိ မတူညီသောလူမျိုးစုအုပ်စုများအကြား အထောက်အပံ့ဖြည့်ဆည်းမှု လမ်းကြောင်းများကို စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်ခြင်း။" အနိမ့်ဆုံးအားဖြင့် နိုင်ငံတကာ အလှူရှင်များနှင့် အကောင်အထည်ဖော်သော အေဂျင်စီများသည် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခဧရိယာ တစ်ခုအား ၎င်းတို့၏စုစုပေါင်း ထောက်ပံ့မှုကို အစီရင်ခံရမည်။
- "ရေရှည်ကာလနှင့် ပတ်သက်၍ သက်ရောက်မှု ကို စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်ခြင်း။" အသွင်ပြောင်းလဲရေးသည် အချိန်ယူရပြီး တစ်နံ တစ်လျား အချက်အလက်မျိုးစုံကို အသုံးပြု၍ စံပြုထားသော စီမံကိန်းကာလကို လွန်ကာ ခြေရာခံသင့်သည်။

အထောက်အပံ့အရာရှိများ၏ မက်လုံးပေးမှုများ ကို ပြန်လည် ချိန်ကိုက်ခြင်း။ အစီအစဉ် ဒီဇိုင်းနှင့် ထောက်ပံ့ရေးဆုံးဖြတ်ချက်များကို ပုံဖော်သော မက်လုံးပေးမှုများသည် လူမျိုးစုပဋိပက္ခ ဧရိယာများ ၏ အရေးကြီး လိုအပ်ချက်များနှင့် မကြာခဏ ချိန်းသားကိုက်မှု မရှိကြပေ။ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်နှင့် ပေါင်းစုံအပြန်အလှန် ဆောင်ရွက်ကြသောအလှူရှင် များစွာတို့သည် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှု၊ ဒီဇိုင်းနှင့် ကြီးကြပ်မှု တို့တွင် ဆောင်ရွက်ကြသော ဝန်ထမ်းများကို သိသိ သာသာ လျော့ချ၍ စီမံကိန်းတစ်ခုချင်းစီကို ချဲ့ထွင်ခြင်းဖြင့် စွမ်းဆောင်ရည် တိုးတက်အောင် ကြိုးပမ်းလေ့ရှိကြသည်။ ကျယ်ပြန့်သော စီမံကိန်း များသည် ပိုမိုပြုလွယ်ပြင်လွယ်ရှိပြီး နိုင်ငံရေးအရ ခိုင်မာသောနည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်း ရှိကြသော နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်း ငယ်လေးများ နှင့် ပြည်တွင်းလုပ်ဖော်ကိုင်ဘက်များ၏ ကြိုးပမ်းမှုများကို ထိရောက်စွာ ကြိုတင်ကာကွယ်ထားနိုင်ကြ သည်။ ထို့ပြင် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခဧရိယာများတွင် ထိရောက်သော အစီအစဉ်များကို လည်ပတ်ရေး သည်

ရှင်သန်လှုပ်ရှားသော နယ်မြေအခြေအနေ များကို တုံ့ပြန်နိုင်သော အလျော့အတင်းပြုလုပ် နိုင်သည့် အစီအစဉ်များ ဖွံ့ဖြိုးစေရန်နှင့် နယ်မြေ အခြေစိုက်စီမံခန့်ခွဲမှု ပြုလုပ်နိုင်ရန် ပိုမိုများပြားသော ဝန်ထမ်းများ၏ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းမှု လိုအပ်သည်။ “အလှူရှင် အေဂျင်စီများ၏ မက်လုံးပေးမှုများသည် ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီ အစဉ်များကိုတွန်းအားပေးပြီး မက်လုံး မပေးသော အစီအစဉ်များသည် မြင့်မားသော စွန့်စားမှုရှိသည့် နိုင်ငံရေးစိန်ခေါ်မှုများကို ဖြေရှင်း ပေးသည်။” အပြုသဘော ပိုမိုသက်ရောက်သော မက်လုံးပေးမှုများနှင့် အခန်းကဏ္ဍ သည် ဖွံ့ဖြိုးရေး ဆောင်ရွက်သူများအား လူမျိုးစုပဋိပက္ခ၏ နိုင်ငံရေး ပြဿနာများနှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းရှိ စေရန် လိုအပ်ပေသည်။

ရေရှည်အစီအစဉ်များကို တာဝန်ခံခြင်း။ သာမန်ရိုးကျ စီမံကိန်းသက်တမ်းဖြစ်သော ၃-နှစ်မှ ၅-နှစ်သည် ပဋိပက္ခကို ကျားကန်ပေးသော အဓိကအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဝန်းရံပိတ်ဆို့ထားသော နိုင်ငံရေးဖွဲ့စည်းပုံများ ပြောင်းလဲမှု တွင် နှေးကွေးလှသော လုပ်ငန်းစဉ် နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက အလွန်ပင်တိုတောင်းလှပေသည်။ ယုံကြည်မှုအဆင့် မြင့်မားပြီး အသွင်ကူးပြောင်းရေး အရှိန်မြှင့်တက်သော ရှားပါးသည့် ဖြစ်ရပ်များတွင် သာ ရေတိုစီမံကိန်းများက အဓိကပံ့ပိုးမှုကို ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သည်။ ပျမ်းမျှအားဖြင့် နှစ်ပေါင်း ၄၀ ကြာသော အာရှရှိ လူမျိုးစု ပဋိပက္ခများနှင့်အတူ အဓိက အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုများသည် နှေးကွေးပြီး ခက်ခဲပေလိမ့်မည်။

ပြိုကွဲလွယ်သော နိုင်ငံများ၏ သဘောထား အလွန် — အထောက်အပံ့မှုဝါဒ၏ ပါဝင်ပတ်သက်မှု။ “ဤသုတေသ နသည် ပြိုကွဲလွယ်သော နိုင်ငံများ၌ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းမှုနှင့် ပတ်သက်သော အချို့မူဝါဒ လမ်းညွှန်များကို နက်နဲ ပီပြင်စွာ ပဲ့တင်ထပ်စေသည်။” ပြိုကွဲလွယ်သော နိုင်ငံများ အတွက် သဘောတူ စာချုပ်သစ်တွင် ငြိမ်းချမ်းရေး တည် ဆောက်ခြင်းနှင့် နိုင်ငံတည်ဆောက်ခြင်း ရည်မှန်းချက် များသည် ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားသော ဧရိယာ များသို့ အထောက်အပံ့ ဖြန့်ဖြူးရာတွင် အဓိက တင်းမာမှုများကို လွှမ်းခြုံထား ပေသည်။ ဥပမာ - ပထမရည်မှန်းချက်မှာ နိုင်ငံရေးနှင့် တရားမဝင် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကို သတိပြုမိရေးတွင် အထောက်အကူ ပြုသော “တရားဝင် နိုင်ငံရေး” ထူထောင်ရန် ဖြစ်သည်။ အလားတူစွာပင် တတိယ ရည်မှန်းချက်ဖြစ်သော “တရား မှုတမှု - မတရားမှု များကို ဖြေရှင်းပြီး ပြည်သူလူထု၏

တရားမှုတမှု ပိုင်ဆိုင်ခွင့်”သည် ညီမျှသော လုံခြုံရေးအခြေချမှု နှင့်ပတ်သက်၍ တစ်ဦးချင်းစီနှင့် လူနည်းစုများ၏ အခွင့်အရေးကို အကာအကွယ် ပေးရာတွင် အထောက်အကူပြုသည်။ သို့ရာတွင် ဤသုတေသန တွင် ပြိုကွဲလွယ်သော နိုင်ငံများ၏ မူဘောင်တွင် ခိုင်ခံ့စွာ စွဲမြဲနေသော အဓိကအယူအဆ အချို့ကို မှန်ကန်စွာ စစ်ဆေးနိုင်စေပါသည်။ အထူးသဖြင့် အလျင်အမြန် ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်သော နိုင်ငံ၏ စွမ်းရည် ခိုင်မာ တောင့်တင်းရေးနှင့် နိုင်ငံအဖွဲ့အစည်း များမှတစ်ဆင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခဧရိယာများ၌ ဆန့်ကျင် သက်ရောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်နိုင်စေခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

“နိုင်ငံတည်ထောင်ရေး ပုံစံများနှင့် နိုင်ငံရေး လိုအပ်ချက်များအပြင် လူမျိုးစုဝါဒစွဲကြီးသော သောင်းကျန်းသူများကြောင့် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခ ဒေသ များ၏ တောင်းဆိုမှုများအကြား မလွဲမရှောင်သာသော တင်းမာမှုများ ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိပေသည်။” အချို့နည်းလမ်း များတွင် အစိုးရ၏ လုပ်ဆောင်မှုနယ်ပယ် အောက်၌ သမိုင်းကြောင်းအရ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ် သော စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေးကိုဖော်ဆောင်ပေးခြင်း ဖြင့် “တရားမဝင်မှုကို တရားဝင်လာရေးသို့” ဦးတည်စေပေသည်။ ထိုလုပ်ငန်းစဉ် သည် နယ်မြေ အဆင့်၌ အောင်နိုင်သူများနှင့် ရှုံးနိမ့်သူ များကို မလွဲ မရှောင်သာ ဖန်တီးဖြစ်ပေါ်စေပြီး တရားဝင် အာဏာပိုင်များက ပြင်ပ နယ်နိမိတ်ကိုပါ လွှမ်းမိုးရန် ကြိုးပမ်းလာမှုကြောင့် လူနည်းစု လူမျိုးစုအုပ်စုများအကြား ပဋိပက္ခများ မြင့်တက်လာ စေသည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံ၏ အာဏာကို ချဲ့ထွင်သောကြောင့် လူနည်းစု လူမျိုးစုများအတွင်း အက်ကြောင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး နေဥစ္စာ နှင့်ဩဇာအာဏာအတွက် အခွင့်အလမ်း သစ်များကို ဖန်တီးဖြစ်ပေါ်လာစေသည်။

ဘေးအန္တရာယ်များကို ကြိုတင်စီမံခန့်ခွဲခြင်း။ နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများတွင် ပဋိပက္ခ နယ်မြေများရှိ အခြေအနေများကို တိုးတက် ကောင်းမွန်လာစေသော ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီများ သုံးစွဲနိုင်စွမ်းရှိကြ ပါသည်။ ထို့ပြင် အသွင် ကူးပြောင်းရေးများကို ခိုင်မာသော ငြိမ်းချမ်းရေးသို့ ရောက်ရှိအောင် အထောက်အကူပြု နိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အထက် တွင် ရှင်းပြခဲ့သည့်အတိုင်း အဆိုပါ နယ်မြေများသို့ အထောက်အပံ့ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းသည် ပဋိပက္ခ ကို ပိုမိုရှည်ကြာစေသော သို့မဟုတ် ပိုမိုဆိုးရွားစေ သော ပြိုင်ဆိုင်မှု သို့မဟုတ် အာဏာလှုပ်ရှား ရှင်သန်မှုများကို

မီးလောင်ရာလေ့ပင်သကဲ့သို့သော ဘေးအန္တရာယ်ကို ယူဆောင်လာစေတတ်သည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေး အကူအညီသည် ဖယ်ကျဉ်ခံထားရသော လူနည်းစုလူမျိုးစုထံသို့ ရောက်ရှိ နိုင်မည်ဆိုပါက အထောက်အပံ့ အစီအစဉ်များ သည် သြဇာရှိသူများ၏ ထိန်းချုပ်မှုနှင့် ပြိုင်ဘက်သြဇာရှိသူများ အကြား အကြမ်းဖက်မှုများဖြင့် အပြင်းအထန် စွန့်စားရသည့် လှုပ်ရှားထကြွနေသော ပဋိပက္ခ ဧရိယာ များကို တိုးမြှင့်ဖြန့်ဖြူး ပေးရပေလိမ့်မည်။ ဤအချက်သည်

နိုင်ငံတကာ အထောက်အပံ့ အဖွဲ့အစည်းများက လူမျိုးစု ပဋိပက္ခဧရိယာများတွင် စေ့စပ်ညှိနှိုင်းခြင်း မပြုမီကပင် နယ်မြေအခြေအနေများကို ကောင်းစွာ နားလည် သဘောပေါက်ရမည့်အပြင် ယင်းတို့သည် သက်ရောက်မှု နှင့် ပြောင်းလဲနေသော အခြေအနေ များကို ခြေရာခံရန် လိုအပ်သော စောင့်ကြည့် ကြီးကြပ်ရေးနည်းစနစ်များ၌ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန် မလွှဲမရှောင်သာ လိုအပ်ကြောင်း ဖော်ညွှန်း နေပေသည်။

